

ŠIAULIŲ UNIVERSITETAS
HUMANITARINIS FAKULTETAS
LIETUVIŲ KALBOTYROS IR KOMUNIKACIJOS KATEDRA

RŪTA JANUŠONYTĖ

**JAUNIMO KALBOS ETIKETAS
(INTERNETO POKALBIŲ SVETAINĖSE)**

MAGISTRO DARBAS

Mokslinė vadovė
prof. dr. **Giedrė Čepaitienė**

Šiauliai, 2005

Turinys

Įvadas.....	3
1. Kalbos etiketo tyrinėjimų apžvalga.....	6
2. Internetas – savita bendravimo priemonė.....	9
2.1. Tiesioginiai pokalbiai internete.....	10
2.2. Elektroninis diskursas – nauja kalbos atmaina.....	12
3. Elgesio internete taisyklės.....	15
4. Kreipimosi žodžiai.....	18
4.1. Slapyvardžiai.....	21
4.2. Lytis.....	26
4.3. Vertinimas.....	30
4.4. Amžiaus ypatumai.....	33
4.5. Bendras žmogaus įvardijimas.....	35
4.6. Kiti kreipimosi žodžiai.....	37
5. Pasisveikinimai.....	39
6. Atsisveikinimai.....	44
Išvados.....	49
Summary.....	52
Šaltiniai ir literatūra.....	53
Priedai.....	57

Įvadas

Pastaruoju metu plūstelėjus į Lietuvą naujoms technologijoms, pastebimai keičiasi ir žmonių bendravimo stilius – bendravimą laiškais, tiesioginį kalbėjimąsi dabar keičia vis labiau populiarėjantis bendravimas pasauliniame elektroniniame tinkle, arba internete.

Akivaizdu, jog naujovėms visada yra imliausi jauni žmonės. Vis daugiau jaunimo (ir ne tik) susižavi interneto teikiamomis, rodos, neribotomis galimybėmis, iš kurių viena – galimybė bendrauti įvairiose svetainėse. Tai leidžia internete fiksuoti unikalią rašytinę ir sakytinę kalbą (pastaroji kalbos etiketui rūpi kur kas labiau). Šio darbo **objektas** yra lietuviškose pokalbių svetainėse atsispindintis jaunimo kalbos etiketas. Nors bendravimas pokalbių svetainėse yra iš dalies anonimiškas (pasirenkami slapyvardžiai, neaiški dalyvių lytis, amžius ir pan.), tačiau pagrindiniai svetainių lankytojai yra palyginti jauni žmonės. Kaip teigia kalbininkė A. Ryklienė, apytikriais skaičiavimais asmeninių interneto puslapių autorių amžiaus vidurkis yra 21 m., naujienų grupėse dalyvaujantys asmenys – tai 23,8 m. jaunuoliai (Ryklienė, 2000c, 65). Tai leidžia manyti, kad ir pokalbių svetainėse dalyvauja panašaus amžiaus jaunimas. Remiantis empirine patirtimi iškeliami **hipotezė**, jog jaunimas, bendraudamas interneto pokalbių svetainėse, vartoja specifines kalbos etiketo formules, kurios neatitinka bendrinės kalbos normų.

Darbo **tikslas** – suklasifikuoti pasirinktose interneto pokalbių svetainėse vartojamas kalbos etiketo formules pagal situacijas (kreipiniai, pasisveikinimai, atsisveikinimai) ir aptarti jų vartosenos bei raiškos ypatumus, pamėginti panagrinti adresato ir adresanto santykius. Siekiant užsibrėžto tikslo, keliami tokie **uždaviniai**:

- 1) pateikti interneto terpės ir joje vartojamos naujos kalbos atmainos ypatybes;
- 2) trumpai aptarti interneto vartotojams skirtą taisyklių rinkinį „Tinklo etiketas“ ir palyginti jį su kalbos etiketo reikalavimais;
- 3) išsiaiškinti kreipinių grupes, kreipimosi žodžių vartojimo tendencijas ir aptarti jų struktūrą, darybą, stilistinį vaidmenį;
- 4) aptarti pasisveikinimų niuansus, kalbinę raišką;
- 5) nustatyti atsisveikinimų vartojimo ypatumus.

Kalbos etiketo formulės atskleidžia adresanto ir adresato santykius, pokalbių dalyvių tikslus, pasirenkant vienokią ar kitokią kalbos etiketo formulių raišką. Todėl darbe neapeinami ir sociolingvistiniai dalykai, nors dėl pašnekovų anonimiškumo patikimai ištirti adresanto ir

adresato santykius nėra įmanoma. Nėra galimybių patikrinti kalbančiųjų lytį, amžių, socialinę padėtį ir kt. Todėl tyrimas šiuo atžvilgiu gali būti tik hipotetiškas.

Kadangi iki šiol jaunimo bendravimo, kalbos etiketo ypatybės buvo galima pajusti tik iš jo fragmentų – kalbos gatvėje, mokykloje, autobuse ir kt., jis specialiai lietuvių kalbotyroje nėra išsamiai tyrinėtas. Kol kas tik apie kai kurias jaunimo kalbos ypatybes užsimenama keletu tyrinėtojų darbuose (Čepaitienė, 1996a; 1996b; Kučinskaitė, 1990). Taigi darbo **naujumas** akivaizdus – tai vienas iš pirmųjų jaunimo kalbos etiketo interneto pokalbių svetainėse tyrinėjimas lietuvių kalbotyroje.

Šis darbas **aktualus** ir reikšmingas kaip dar netyrinėtos jaunimo šnekamosios kalbos tendencijų aprašymas. Darbo medžiaga ir jo išvados galės remtis rašantys lyginamuosius kalbos etiketo tyrinėjimus. Kadangi darbe analizuojami vienos socialinės grupės kalbos etiketo ypatumai, tai jis galėtų praversti tiems, kurie domėsis sociolingvistika, tirs jaunimo kalbos žodžių darybos, stilistikos ypatumus.

Apžvelgus bemaž visas lietuviškas pokalbių svetaines, darbo **medžiaga rinkta** iš interneto pokalbių svetainių www.chat.lt ir www.beta.lt. Renkantis svetaines, vadovautasi keletu kriterijų:

1) pagal svetainių populiarumą (žiūrėta, kur bendrauja daugiau asmenų, taip tikėtasi įvairesnės kalbinės raiškos);

2) pagal tai, apie ką jose kalbama (vyrauja jaunimui aktuali tematika).

Medžiaga rinkta metus – nuo 2004 m. sausio mėn. iki gruodžio mėn., internetu pasinaudojant keletą kartų per mėnesį. Darbe nagrinėjamos pokalbių svetainės, kuriose bendraujama sinchroniškai – taip tikėtasi įvairesnių ir gausesnių kalbos etiketo formulių.

Iš surinktų duomenų **renkami pavyzdžiai** – kreipimosi žodžiai (jų suskaičiuota virš 200), pasisveikinimai (rasta 456 pavartojimo atvejai), atsisveikinimai (apie 100).

Kitas tyrimo etapas – **studijuota** reikalinga **mokslinė literatūra**, kurioje analizuojamos kalbos etiketo situacijos ir jų raiška, jaunimo kalbos ypatumai; aptariama interneto svetainių specifika; išdėstytos interneto etiketo taisyklės.

Surinkti **pavyzdžiai sisteminti** pagal kalbos etiketo situacijas, vėliau – jų raiškos ypatumus.

Jaunimo kalbos etiketas tiriamas aprašomuoju analitiniu, skaičiavimo **metodais**, pasitelkiant komparatyvinį (lyginant kalbos etiketą ir „Tinklo etiketą“) ir tipologinį (klasifikuojant pokalbių svetainėse vartojamas kalbos etiketo formules pagal kalbos etiketo situacijas) metodus.

Darbo tikslas ir uždaviniai lėmė jo **struktūrą**. Darbo pradžioje pateikiama kalbos etiketo tyrinėjimų apžvalga, kuria siekiama parodyti, kokiais aspektais yra tyrinėtas kalbos etiketas. Atskirai aptariama interneto terpės, joje esančios kalbos specifika ir „Tinklo etiketo“ principai. Skyriuose: „Kreipiniai“, „Pasisveikinimai“, „Atsisveikinimai“ detaliai analizuojama šių kalbos etiketo situacijų raiška (struktūra, daryba, stilistinis vaidmuo, sintaksiniai ypatumai), adresato ir adresanto santykių specifika jaunimo kalboje.

Darbas baigiamas išvadamis, santrauka užsienio kalba, 59 pozicijų literatūros sąrašu ir priedais (4 priedai: 1 priedas – „šypsniukų“ pavyzdžiai ir reikšmės; 2 priedas – kreipimosi žodžių pavyzdžiai; 3 ir 4 prieduose pateikta pasisveikinimų ir atsisveikinimų formulių raiška, jų vartojimo dažnumas; taip pat kompaktinė plokštelė su surinkta medžiaga).

Darbo tema skaitytas pranešimas IX studentų ir magistrantų mokslinių darbų konferencijoje „Studentų darbai – 2005“ (Šiauliai, 2005 m. kovo 25 d.).

1. Kalbos etiketo tyrinėjimų apžvalga

Visuomenės egzistavimas neišsivaizduojamas be galimybės bendrauti. Priimtina bendravimui reikalingos tam tikros taisyklės – etiketas. **Etiketu** [pranc. *etiquette*] vadinamos papročiais virtusios žmonių elgesio taisyklės, kurios apima išorinius tarpusavio bendravimo pasireiškimus (Kučinskaitė, 1990, 3). Jis susiformavęs kaip savitos ritualinės bendravimo formos, privalomos visiems tam tikros bendrijos nariams. Tačiau etiketas – ne tik elgesio išorės dalykas, bet ir dvasinės kultūros atributas (Stoškus, 1981, 23).

Pagrindine bendravimo priemone paprastai yra laikoma kalba, kuri pirmiausiai parodo bendrą žmonių elgesio kultūrą. Taigi kalbinė mandagumo išraiška yra vadinama **kalbos etiketu**. Jame slypi dviejų sistemų funkcijos ir ženklai: 1) kalbos – bendravimo priemonės, minčių ir jausmų formuotojos ir reiškėjos, 2) etiketo – tam tikrų elgesio normų (Čepaitienė, 1997a, 75). Kalbos etiketas yra sritis, atskleidžianti ne tik bendravimo, bet ir mąstymo būdą, požiūrio į pasaulį ypatumus.

Šia savita sritimi įvairių šalių lingvistų imta labiau domėtis XX amžiaus pabaigoje, tačiau iki šiol Lietuvoje kalbos etiketo darbų nėra labai daug. Dar mažiau aprašytas įvairių socialinių sluoksnių etiketas. Lietuvoje kai kuriuos etiketo aspektus tyrinėjo G. Čepaitienė, B. Jasiūnaitė, A. Kučinskaitė, K. Stoškus ir kt.

K. Stoškaus knyga „Etiketas ir žmonių bendravimas“ (1981 m.) skirta kultūrologinei etiketo analizei, istorinei etiketo raidai apžvelgti. Joje aiškinami etiketo prigimties, jo visuomeninės funkcijos ir paskirties dalykai. Aprašoma etiketo vieta kultūroje, žmogaus reikšmingumas, pagarbos vaidmuo žmonių bendravime. Kalbininkas teigia, jog etiketas – tai ne tik ritualinės formulės, atskleidžiančios tautų savitumus, bet ir kiekvieno žmogaus dvasinės kultūros pasireiškinys.

A. Kučinskaitė knygoje „Lietuvių kalbos etiketas“ (1985 m., 1990 m.) į lietuvių kalbos etiketo tautinį savitumą žvelgia kalbos kultūros požiūriu. Pasak autorės, į šnekamosios kalbos žodį kaip kultūringo bendravimo priemonę bei išraišką šeimoje ir svetur (su bičiuliais, draugais, bendradarbiais, nepažįstamais žmonėmis) žiūrima „kalbininko lituanisto akimis“ (Kučinskaitė, 1990, 3). Šiek tiek kalbama ir apie jaunimo kalbai būdingus ypatumus – pasisveikinimus, atsisveikinimus, kreipimąsi ir pan. Trumpai užsimenama apie rašomosios

kalbos dalykus (mokoma rašyti laiškus, sveikinimus, raštus). Ši knyga skirta kalbos praktikos reikalams.

Kalbininkė B. Jasiūnaitė imasi tyrinėti ne bendro pobūdžio, bet konkretesnius kalbos etiketo dalykus – atskiras kalbos etiketo situacijas (kreipinius, linkėjimus), jų raišką kai kuriuose meniniuose tekstuose, atskirose tarmėse. Nagrinėjami tradiciniai gero linkėjimai, kurie laikomi teigiamai konototomis kolektyvinės kūrybos formulėmis (Jasiūnaitė, 1997, 19-30), lietuvių kalbos maloniniai kreipiniai (Jasiūnaitė, 1998, 43-59). Autorei rūpi ne tik mandagi kalbos etiketo raiška, bet ir neigiamą konotaciją turinčios leksemos, kurios priklauso kalbos etiketo paribiui. Savo darbe „Endriejaviškių pejoratyvinė leksika (Neigiamieji žmogaus apibūdinimai)“ B. Jasiūnaitė kalba apie „tikruosius“ keiksmažodžius – disfemizmus ir jų švelnesnius pakaitalus – eufemizmus, kurie skirstomi į įvairias grupes pagal kilmę, tematiką ir darybą (Jasiūnaitė, 1995, 35-57). Autorės pateikiami pejoratyvinės leksikos pavyzdžiai, skirti įvairiems žmogaus ar gyvulių vidaus bei išorės trūkumams nusakyti, kartais vartojami ir jaunimo kalboje.

Kalbininkės G. Čepaitienės darbuose aptariami ir bendri (kalbos etiketas kaip tautos mentaliteto atspindys, kalbos savitumas ir kt.), ir konkretūs kalbos etiketo aspektai (kreipinių, prašymų, dėkojimų ir kitų kalbos etiketo formulių raiška įvairių žanrų tekstuose, aptariami juose atsiskleidžiantys adresanto ir adresato santykiai). Kalbininkė nagrinėja ir tokius specifinius dalykus kaip kreipimosi žodžiai lyčių aspektu, advokatų kalbų etiketo ypatybės, šiaulėniškių kalbos etiketas ir kt. (publikacijas žr. literatūros sąrašė 53 puslapyje). 1996 metais Šiauliuose išleistoje G. Čepaitienės knygoje „Kalbos etiketas ir mokykla“ kalbos etiketas įjungiamas į platesnį Lietuvos bendrąjį kultūros foną ir filosofiskai įprasminamas. Autorė, suvokdama kalbos etiketo mokymo(si) svarbą jau mokykloje, šią knygą skiria specialiai mokytojams. Tai reikšminga ir teorinio, ir praktinio pobūdžio knyga, kurioje aptiriamos ne tik įvairios tekstų rūšys, kalbos etiketo situacijos, bet ir pateikiama metodinių nurodymų, kaip mokyti(s) kalbos etiketo.

Rusų kalbotyroje kalbos etiketo dalykus tyrinėja A. A. Akišina (А. А. Акишина), N. I. Formanovskaja (Н. И. Формановская), E. A. Zemskaja (Е. А. Земская). Šioms autorėms svarbu kalbos taisyklingumas, todėl į kalbos etiketą žiūrima kalbos kultūros požiūriu. A. K. Baiburinas (К. Байбурин) ir A. L. Toporkovas (А. Л. Топорков) domisi etnografiniu etiketo aspektu.

N. I. Formanovskajos ir A. A. Akišinos knyga „Русский речевой этикет“ (1983 m.) skirta užsienio studentams, todėl čia pateikiama metodika, kaip mokyti negimtosios rusų

kalbos, taip pat aptariamoms ir įvairios kalbos etiketo situacijos. N. I. Formanovskaja knygoje „Употребление русского речевого этикета“ (1984 m.), aprašo skirtingų bendravimo situacijų etiketo formules, posakius.

Prieš keletą metų išleistoje N. I. Formanovskajos knygoje „Русский речевой этикет: нормативный социокультурный контекст“ (2002 m.) į didaktinius reikalus autorė nebesileidžia, jai svarbiau ištirti sociokultūrinį kontekstą. Tyrinėtoja kalba apie tai, kokiose situacijose kokias kalbos etiketo raiškos formules pasirenka vartoti rusakalbiai, kaip jie patys komentuoja šias situacijas ir raiškos priemonių pasirinkimą.

Studijoje „Категория вежливости: общие вопросы – национально-культурная специфика русского языка“ (1997 m.) E. A. Zemskaja aptaria mandagumo kategoriją, tautinį, kultūrinį rusų kalbos savitumą. Autorė kalba apie pozityvų ir negatyvų mandagumą (pvz., per didelis mandagumas dėl adresato laiko švaistymo yra laikomas nemandagumu), lygina šių reiškinių suvokimą kitose šalyse, kuris gana aiškiai skiriasi. Kalbininkė įsitikinusi, jog pasirenkama kalbinė raiška rodo žmonių išsilavinimą, charakterio ypatybes.

A. K. Baiburinui ir A. L. Toporkovui, kaip minėta, rūpi istorinis - etnografinis etiketas. Autoriai knygoje „У истоков этикета“ (1990 m.) tiria nekalbines etiketo apraiškas – gestus, pozas, svetingumą. Jie kreipia dėmesį į tai, kaip dera spausti ranką pasisveikinant, kada dera rodyti teigiamas ar neigiamas emocijas. Apskritai žvelgiama į žmonių kūno kalbą.

Tad įvairūs tekstai kalbos etiketo aspektu nei lietuvių, nei rusų kalboje išsamiai tyrinėti nėra. Apie tai plačiau aprašoma anglų kalbininkės G. Kasper sociolingvistikos studijoje „The Handbook of Sociolinguistics“ (2000 m.). Autorė teigia, jog kalbos etiketo požiūriu gali būti tyrinėjami, studijuojami įvairūs diskursai, pvz., įvairių įstaigų, specialybių (teismo, medicinos, bažnyčios pamokslo ir kt.), taip pat rašytinių tekstų (įvairaus pobūdžio prašymo laišakai, laišakai verslo klausimais ir t.t.) diskursas. Kalbininkė aptaria ir įvairių visuomenės informavimo priemonių (pokalbių telefonu, kompiuterinių žinučių) diskursą.

Taigi, kaip matyti iš apžvalgos, galima apibendrintai pasakyti, kokiais aspektais yra tyrinėtas kalbos etiketas:

- 1) kalbos kultūros požiūriu;
- 2) mokymo lygmens požiūriu, kuris dažniausiai aktualus mokantis užsienio kalbų;
- 3) lyginamojo pobūdžio aspektu;
- 4) mokslinis etiketo tyrimas, kai dėmesys skiriamas kalbėjimo procesui, į jį žvelgiama kaip į tam tikrą šnekos aktą, turintį struktūrą, atliekantį šnekos funkcijas.

2. Internetas – savita bendravimo priemonė

Populiarėjant informacinėms technologijoms svarbią vietą visuomenėje užėmė internetas kaip informacijos šaltinis ir bendravimo priemonė. Nekontrliuojama įvairaus pobūdžio informacijos gausa bei bendravimo pasirinkimo galimybė atskleidžia neaprėpiamą interneto tematiką. Galbūt todėl (nors pasaulinis kompiuterinis tinklas žmonijos istorijoje atsirado ne taip jau seniai) pastaruoju metu jis tapo neatsiejama daugelio žmonių gyvenimo dalimi. Tai rodo ir toks faktas, kad interneto vartotojai jau laiko save atskira savita bendruomene, turinčia savo tradicijas ir kultūrą: „bene plačiausiai paplitęs ir daugelyje kalbų vartojamas interneto vartotojų, arba naršytojų, vardas yra *internautai*, o anglakalbiai interneto vartotojai save vadina dar ir *nitizens* (darinys iš angl. *network citizens* „tinklo piliečiai“), tuo ypač pabrėždami sudarą atskirą socialinį ir kultūrinį sluoksnį“ (Ryklienė, 2000a, 2).

Informacinių technologijų visuomenei šiuo metu interneto tarnybinės stotys teikia įvairias paslaugas:

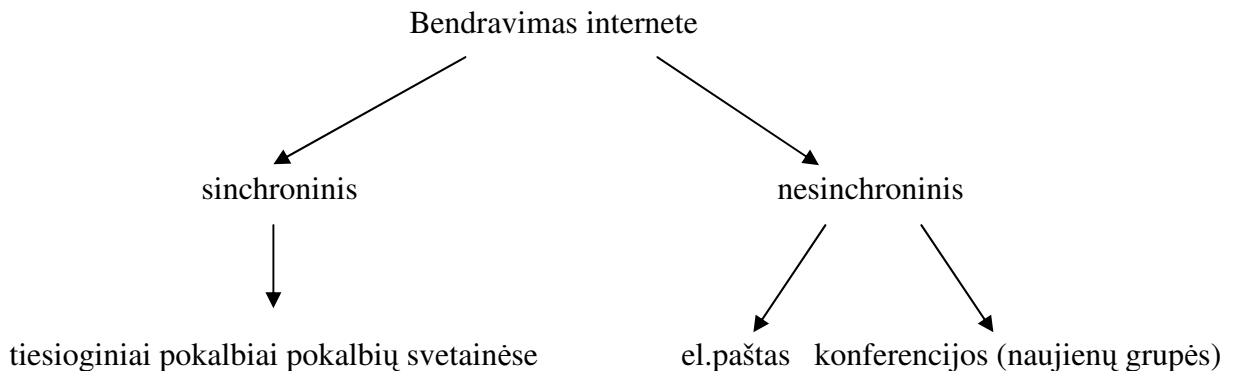
- 1) pasaulinį žiniatinklį;
- 2) elektroninį paštą;
- 3) konferencijas (naujienų grupes);
- 4) tiesioginius pokalbius internete;
- 5) bylų siuntimą;
- 6) bylų paiešką;
- 7) radijo ir vaizdo laidų transliavimą (Dagienė, Žandaris, 2002, 5).

Trys iš jų (2, 3 ir 4) skirtos bendrauti, kitos – keistis informacija. Šiame darbe aktualu pateikti bendravimo internetu pagrindinius bruožus.

Bendrauti internete galima dviem būdais: **sinchroniniu** ir **nesinchroniniu** (žr. **1 pav.**, p.10). Jie skiriasi tuo, jog, bendraujant sinchroniniu būdu, pašnekovų vietos koordinatė nesutampa, tačiau sutampa laikas, bendraujant nesinchroniniu būdu nesutampa nei laiko, nei vietos koordinatės. Panašūs šie būdai savo dialogiška (klausimo – atsakymo) forma ir kalbos ypatybėmis (apie tai žr. šio skyriaus poskyryje 2.2. *Elektroninis diskursas – nauja kalbos atmaina*).

Kaip matyti, nesinchroniškai bendraujama elektroniniu paštu ir konferencijose. Kadangi elektroninis paštas paprastai yra dviejų asmenų tarpusavio bendravimo priemonė

(„vienas – vienam“ modelis), nenuostabu, jog jis ne visada ir ne visiškai tenkina žmonių bendravimo reikmes. Konferencijos – tai vienas iš būdų įvairiomis temomis bendrauti kompiuteriu ne tik dviems, bet ir keletui ar daugybei žmonių („vienas – vienam“ ir „vienas – daugeliui“ modeliai). Kartais jos vadinamos forumais, skelbimų lentomis ar naujienų grupėmis (Dagienė, Žandaris, 2002, 6).

1 pav. Bendravimo internete būdai.

Internetas suteikia galimybę užmegzti „gyvą pašnekesį“ daugiau nei su vienu žmogumi realiaame laike – tuo metu prie tinklo prisijungusiems vartotojams. Šiame darbe nagrinėjami būtent lietuviškų interneto pokalbių svetainių vadinamieji tiesioginiai pokalbiai, todėl svarbu trumpai aptarti jų specifiką.

2.1. Tiesioginiai pokalbiai internete

Tiesioginiai pokalbiai internete – tai pokalbių raštu vienu metu su keliais pašnekovais sistema. Dažniausiai internete pokalbių svetainės vadinamos anglišku žodžiu *chat*. Šis žodis reiškia „šnekučiavimasi, pašnekesį“ (ALKŽ, 2004, 83), taigi tai tarsi nieko neįpareigojantis pasišnekėjimas. Šiuo žodžiu internete vadinamos ir lietuviškos pokalbių svetainės. Pasak A. Ryklienės, pokalbiai internete yra „improvizaciniai tekstai, kuriami būnant internete ir *laiką taupant kaip pinigus*“ (Ryklienė, 2000b, 4) (*išskirta darbo autorės – R.J.*). Galima paabejoti

cituojant išskirta teiginio dalimi – pokalbių svetainėse bendraujančio jaunimo pasišnekėjimų pobūdis vargu ar rodo tai, jog čia galvojama apie laiko ir pinigų taupymą.

Pašnekesiai vyksta specialiuose pokalbių svetainėse esančiuose virtualiuose kambariuose, dar vadinamuose *kanalais*. Kiekvienas kanalas turi savo pavadinimą, arba pokalbio temą, kuri turėtų atspindėti, kas ir apie ką ten kalbasi. Pokalbių svetainėje www.beta.lt yra tokie pokalbių kanalai: Bendras, Draugai, Russian, Pažintys, Intymas, E-vartai, Smėlio dėžė, Ultra; www.chat.lt kanalai: Bendras, LGames, MediaSearch, Top100, Books, Drauguziai, Lietuva. Kaip matyti, dažniausiai pavadinimas nieko konkretaus nepasako, o kartais visiškai neatitinka pokalbių turinio, kurį neretai lemia tuo metu kanale esančių pašnekovų nuotaika, tos dienos įvykiai bei aktualijos (pvz., Lietuvos krepšinio komandos pralaimėjimas ar koks politinis skandalas). Tad prieš patekdami į vieną ar kitą kanalą niekada nežinome, apie ką ten bus šnekama. Kaip minėta, virtuali bendrija – tai nauja mūsų bendruomenės atšaka su savo papročiais. Jų neišmanantis čia gali būti lengvai šokiruotas nešvankių diskusijų, keiksmožodžių srauto ir, atrodytų, visiško chaoso.

Kai kurios naujienų grupės turi tvarką prižiūrinčius žmones, vadinamus administratorius, kurie atrenka, kuriuos tekstus galima viešinti internete. Pokalbių svetainėse tokios griežtos kontrolės nėra ir į jas gali patekti įžeidimai, kvaili ginčai, nes bendraujama tiesiogiai. Nors čia taip pat galima pastebėti tam tikrą hierarchiją, kai seniau besilankantis, ar šią pokalbių svetainę sukūręs žmogus gali pašalinti tam tikram laikui nepageidaujamus asmenis iš svetainės. Ir nebūtinai tai bus padaryta už keiksmožodžius – tiesiog už bet ką. Apie tai žinant, tyrinėtose svetainėse bandyta pažiūrėti, galbūt pokalbių dalyviai pagarbiau elgiasi su šiais, lyg ir aukštesnę padėtį užimančiais, žmonėmis. Tačiau išskirtinio elgesio nepastebėta, į juos kreipiamasi įvardžiu *tu* ir kalbama taip pat familiariai, kaip ir su kitais.

Pasirinkus norimą kanalą, kuriame tuo metu bendrauja įvairus skaičius žmonių (bendraujančiųjų skaičius nėra ribojamas), pokalbio dalyviai išvardijami kurioje nors kompiuterio ekrano vietoje (kairėje ar dešinėje). Dalyviai gali rašyti iš karto visiems kanale esantiems pašnekovams. Visų dalyvių pranešimai vienas po kito pasirodo ekrane. Toks bendravimas kanale rodo **viešą** pokalbį. Norint asmeniškai parašyti vienam ar kitam asmeniui, užtenka spustelėti kairįjį pelės klavišą ant reikiamo slapyvardžio ir atsiveria langas, kuriame bendrauti galima tik dviese, t.y., **privačiai**. Neretai to ir pageidauja kanale esantys dalyviai, pvz.: *[Dziumbrauskas14] merginos 14-15 metu is vilniaus lauksiu privatoj !* (Chat02.12, 3). Šiame darbe nagrinėjami vieši pokalbiai.

Bendravimo interneto pokalbių svetainėse ypatingumą sudaro ir tai, jog pokalbio dalyviai nemato ir negirdi vienas kito, „jokios reikšmės čia neturi nei fizinės žmogaus ypatybės, nei socialinis statusas, o viskas, ką vienas apie kitą žino pašnekovai, dažnai tėra vardas“ (Ryklienė, 2001, 84), kuriuo pasivadina kiekvienas, kuris apsilanko kanale. Neoficialus bendravimas internete, galimybė susikurti norimą įvaizdį, laisva atmosfera leidžia žmonėms pasivadinti ne tikroju vardu ir pavarde, o slapyvardžiu, kuris kanale automatiškai pridedamas prieš kiekvieną pašnekovo frazę.

Lietuviškuose tinklalapiuose pokalbiai pradėjo plisti neseniai, todėl šiuo metu interneto svetainių, kurios leidžia dalyvauti tiesioginiuose pokalbiuose, nėra itin daug, tačiau galimybė tuo pat metu kalbėtis įvairiomis temomis su skirtingose vietose esančiais skirtingais žmonėmis, neformali ir demokratiška aplinka lemia tai, kad vis daugiau jaunimo (ir ne tik) valandų valandas praleidžia prie interneto. Kadangi interneto terpė dar yra formuojama pačių ja besinaudojančių asmenų, tad čia formuojasi savita kalba.

2. 2. Elektroninis diskursas – nauja kalbos atmaina

Internetu vartojama kalba sulaukia vis daugiau įvairių šalių tyrinėtojų dėmesio. Kaip minėta prieš tai kalbėtuose poskyriuose, taip yra todėl, kad internetas yra terpė, kurioje formuojasi nauja kultūra, naujas komunikacijos būdas. Suprantama, šioje terpėje formuojasi „ir šio komunikacijos būdo poreikius tenkinanti ir jo veikiamą kalbos atmainą, kuri atspindi tai, ką mintyse turi komunikacijos ir kalbos tyrinėtojai“ (Ryklienė, 2000a, 99). Ši bendraujant internetu vartojama kalbos atmaina vadinama elektroniniu diskursu (toliau: ED). Kiekvienas socialinis sluoksnis, kaip ir kiekviena gyvenimo sritis reikalauja tam tikrų kalbos ypatybių. Savitos jos ir internete vartojamoje kalboje.

Skirtingi užsienio mokslininkai kalbą internete vadina skirtingai: vieni – *sakytinės ir rašytinės kalbos hibridu* (Ferrera, Baron), kiti – *rašytine šnekamąja kalba* (Trofimova, Butorina), *kalbėjimu rašant* (Davis, Brewer), arba *nei sakytine, nei rašytine kalba* (Collot, Belmore) (cituojiama pagal: Ryklienė, 2001, 103). Tačiau visi sutaria, kad tai yra nauja kalbos atmaina, kuri turi ir sakytinės (toliau: SK), ir rašytinės (toliau: RK) kalbos bruožų. Taigi ši kalbos atmaina užima tarsi tarpinę padėtį tarp sakytinės ir rašytinės kalbos, ir turi šiose didžiosiose kalbos atmainose nefiksuojamų ypatybių. Todėl galima teigti, kad ir bendravimas

internete užima tarpinę padėtį tarp sakytinio ir rašytinio bendravimo pobūdžio (žr. **2 pav.**, p.13). Kadangi Lietuvoje išsamiausiai lietuvių kalbą internete yra tyrinėjusi kalbininkė Asta Ryklienė, šiame darbe daugiausia ir remiamasi mokslininkės atliktais tyrimais.

2 pav. Žmonių bendravimo pobūdis.

Pasak A. Ryklienės, „dauguma ypatybių, nustatytų kitų kalbų ED, būdingos ir lietuvių kalbai“ (Ryklienė, 2001, 103). Pagrindiniai požymiai, siejantys ED ir RK, yra tokie:

- a) tekstinė forma,
- b) ilgalaikiškumas,
- c) redagavimo galimybė,
- d) fiksuotumas,

e) tai, kad siuntėjo ir gavėjo vietos koordinatė nesutampa, o laiko koordinatė gali sutapti (bendraudant sinchroniškai), gali ir nesutapti (bendraudant nesinchroniškai) (Ryklienė, 2000a, 100).

Požymiai, siejantys ED ir SK (Ryklienė, 2001, 103):

a) dialogiška forma (kalbama su vienu ar keliais pašnekovais; pokalbiuose asmuo yra ir siuntėjas, ir gavėjas),

b) kalbos spontaniškumas ir neparengtumas (tekstas nėra rengiamas iš anksto, todėl gausu pasitaikymų, elipsių ir pertekliaus, pertarų, inversijų, neoficialiosios leksikos (nenorminiai, necenzūriniai žodžiai, žargonas) – šnekamosios kalbos vienetų (Župerka, 1997, 17)),

c) žodžių trumpinimai (vartojami akronimai, perimti iš anglų kalbos – vietoj dažnai vartojamų ir visiems žinomų įterptinių pasakymų (beje, tyrinėtose pokalbių svetainėse jų nerasta); tradicinis žodžių trumpinimas, paliekant žodžio dalį ar kelias raides; trumpinimas raides keičiant skaičiais ar ženklais; trumpųjų neoficialiųjų žodžių formų vartojimas),

d) grafiniai ženklai, atstojantys paralingvistinius elementus (keliais būdais perteikiama intonacija (pabrėžiamo žodžio raidės rašomos kelis kartus; žodis ar frazė išskiriami įvairiais šriftais; įprastinės rašytinės kalbos priemonės – klaustukas ir šauktukas – vartojami gana

gausiai, dažnai rašomi ne po vieną), emocijoms žymėti naudojami ženklai – grafiškai atvaizduojamas žmogaus veidas, vadinamieji „šypsniukai“; šiuo metu juos galima įterpti, tad nereikia rašyti patiems vartotojams (30 pagrindinių ženklų žr. 1 priede, p. 58)).

Šios ED ypatybės padaro bendravimą artimesnį ir familiaresnį, o kalbą artimą buitiniam šnekamajam stiliui.

SK ir RK tyrinėjantis kalbininkas J. Lotmanas (Ю. М. Лотман) teigia, jog sakytinė ir rašytinė kalba nuolat veikia viena kitą ir „skirtingomis kultūros epochomis tai pasireiškia kaip siekimas sakinės kalbos dėsnius pritaikyti rašytinei ir atvirkščiai – rašytinės sakinės“ (Lotman, 2004, 166). Interneto vartojamoje kalboje matomas toks proceso kryptingumas, kai „į rašytinį tekstą bandoma įtraukti gestą ir pozą“ (Lotman, 2004, 166), taigi – sakinės kalbos savitumus.

Ir naujienų grupėse, ir pokalbių svetainėse rašant nepaisoma skyrybos ženklų, didžiųjų ir mažųjų raidžių rašymo taisyklių, lietuviškos abėcėlės raidės dažnai keičia angliškos raidės, vyrauja trumpi vientisiniai sakiniai.

Čia kiek plačiau aptariami požymiai, siejantys ED ir SK todėl, kad kalbos etiketui svarbiau būtent sakytinė kalba ir jos ypatybės. Interneto vartojamos lietuvių kalbos ypatybės leidžia suprasti vienokį ar kitokį kalbos etiketo formulių ir jų raiškos pasirinkimą.

3. Elgesio internete taisyklės

Kaip ir kiekviena bendruomenė, taip ir internetas turi savo elgesio taisykles, kurios sukurtos tam, kad skirtingų lygmenų vartotojai bendrautų kultūringai ir išliktų raštingi. Tad siekiant civilizuotesnio bendravimo internete, buvo sukurtas „Tinklo etiketas“ (angl. *netiquette*, sudarytas iš anglų kalbos žodžio *net* „tinklas“ ir prancūzų kalbos *etiquette* „etiketas“), kuris yra rekomenduotinas visų interneto vartotojų elgesio taisyklių rinkinys. Oficialų tinklo etiketo pagrindą sudaro 1995 m. spalio mėn. paskelbtas Tarptautinės interneto tvarkytojų organizacijos „Internet Engineering Task Force“ dokumentas Nr. 1855 (žr. <http://www.ietf.org/>; <http://marketing.tenagra.com/rfc.1855.html>). Dokumente teigiama, jog tai nėra nekintančios taisyklės – jos nuolat keičiamos, plečiamos. Ten pat primenama, kad šis dokumentas nėra nei baigtinis, nei privalomas ir dažnai lyginamas su garbės kodeksu.

Interneto etiketu nemažai domisi ir amerikietė mokslininkė Virginia Shea, kurios studijos „The Core Rules of Netiquette“ fragmentus galima rasti internete: <http://www.albion.com/netiquette/introduction.html>. Autorė suformulavo ir aptarė dešimt bendriausių kompiuterių tinklo etiketo taisyklių, kurios panašios į siūlomas „Tinklo etiketo“ taisykles, tačiau labiau akcentuojančios bendrojo etiketo reikalavimus.

Internetė įvairiuose lietuviškuose tinklalapiuose skelbiami keli gana laisvai interpretuojami „Tinklo etiketo“ lietuviški variantai (žr. <http://www.labas.com/internet/netiquette>; <http://www.nkm.lt/041/int05.html>; <http://perkunas.vtu.lt/kompiuteriai/rfc1855.html>). Šias elgesio taisykles galima rasti ir kai kuriose lietuviškose knygose: V. Dagienė, E. Žandaris „Informatika. Informatikos technologija“ (I dalis, 2002, 50-55), M. B. Karbo „Internet“ (1998, 51-53), R. Kuncaitis, M. Mimienė ir kt. „INTERNET: Galimybės ir panaudojimas“ (1999, 156-161), E. Valavičius, A. Našlėnienė „Bendravimas internete“ (2000, 18-25). Taigi jau esama susidomėjimo bendravimo kultūra internete ir lietuviškoje literatūroje.

„Tinklo etiketo“ taisyklės pataria, kaip reikia bendrauti elektroniniu paštu, pokalbių svetainėse. Čia esti patarimų ir interneto vartotojams, ir svetainių administratoriams. Atidžiau pažvelgus, jame galima rasti kalbos etiketo, bendrojo etiketo ir tik interneto terpei būdingų taisyklių, tačiau „Tinklo etiketo“ požiūriu kai kurie kalbos, bendrojo etiketo reiškiniai vertinami kur kas laisviau negu kalbos etikete. Tai lemia interneto galimybės – neoficialaus bendravimo internete pobūdis, tai, jog čia visi vartotojai yra „lygūs“, nepriklausomai nuo jų

tikrosios socialinės padėties visuomenėje, ir panašiai. Trumpai aktualu pažvelgti, kokie yra kalbos ir kalbos etiketo reikalavimai „Tinklo etikete“ ir ar jų laikosi jaunimas, bendraudamas pokalbių svetainėse.

Visuose šaltiniuose akcentuojama, jog internete dera laikytis tų pačių mandagumo taisyklių kaip ir kasdieniame gyvenime, tik dar atidžiau, nes bendraudami internetu nematome žmogaus, negalime reaguoti į jo veido išraišką, žvilgsnį, neperduodame informacijos gestais, mimika, balso tembru. Viena iš taisyklių – nevartoti keiksmažodžių ar įžeidžiančių frazių. Toks reikalavimas sutampa su bendrojo viešojo etiketo reikalavimais. Nurodoma atsargiai vartoti „šypsniukus“, nes adresato kultūra ir humoro jausmas gali skirtis nuo adresanto šių dalykų suvokimo.

Atkreipiamas dėmesys ir į kai kurias kalbos etiketo situacijas – kreipimąsi, pasisveikinimą ir atsisveikinimą. Kadangi bendravimas internetu, kaip jau minėta, yra liberalus ir laisvas, o jo dalyviai – lygūs, todėl pokalbių svetainėse kreipiantis „įprasta, jog internautai čia vienas kitą vadina „tu“ (<http://www.nkm.lt/041/int05.html>), toje pačioje versijoje teigiama, kad kreiptis „jūs“ dera į nepažįstamus tinklo paslaugų teikėjus, administratorius ir pan.

Apie pasisveikinimus sakoma: „Nebūtina sveikintis su kiekvienu esančiu kanale asmeniškai. Paprastai užtenka vieno bendro „Sveiki“ ar jo atitikmens“ (Kuncaitis, Mimienė ir kt., 1999, 158). Taigi akcentuojamas tam tikras bendrumo jausmas, o ne dėmesys kiekvienam pašnekovui (*pokalbių svetainėse pasisveikinimų esti įvairių – skirtų ir vienam adresatui, ir daugeliui, tai priklauso nuo pašnekovo tikslų* – R. J.). Paliekant pokalbių svetainę patariama atsisveikinti ir palaukti to paties iš pašnekovo – gal jis nori pasakyti ką nors svarbaus prieš atsisveikindamas (Kuncaitis, Mimienė ir kt., 1999, 158; <http://www.nkm.lt/041/int05.html>; <http://marketing.tenagra.com/rfc.1855.html>).

Nemažai dėmesio skiriama ir kalbos taisyklėms – rašybos ir skyrybos dalykams. Visose versijose raginama vartoti didžiąsias ir mažąsias raides (išskyrus rašymą vien didžiosiomis raidėmis, nes tai imituoja rėkimą), kai kur kreipiamas dėmesys ir į taisyklingos skyrybos būtinumą (<http://perkunas.vtu.lt/kompiuteriai/rfc1855.html>). „Gera kalba“ yra laikoma trumpa (taip atsiranda įvairios santrumpos), tiksli ir aiški kalba.

Kaip matyti, kai kurie „Tinklo etiketo“ principai sutampa su kalbos etiketo reikalavimais (raginama nesikeikti, mandagiai pasisveikinti ir atsisveikinti, mintis dėstyti aiškiai ir tiksliai, ir kt.), bet jie ne visada atsispindi bendraujant internetu. Tai dažnai lemia ne jaunų žmonių neišprusimas, o tiesiog galimybė būti nevaržomiems.

Turint omenyje, jog kalbos etiketo ženklai (žodžiai, frazės) turi paklusti ir etiketo, ir kalbos reikalavimams, pažeidus vieną sistemą, pažeidžiamas ir kalbos etiketas (Čepaitienė, 1997b, 75-78). „Tinklo etiketo“ principai leidžia pažeisti bendrinės lietuvių kalbos normas. Keliose versijose teigiama, jog kalbos ir rinkimo klaidos tėra smulkmena ir kam nors dėl to priekaištaudamas gali pasirodyti kaip nesubrendęs naujokas (Kuncaitis, Mimienė ir kt., 1999, 158; <http://ntp.osf.lt/internet/netiquette>; <http://perkunas.vtu.lt/kompiuteriai/rfc1855.html>). Panašiai sakoma ir kitose lietuviškose „Tinklo etiketo“ versijose: „Jeigu berašydami eilutės pradžioje pastebėjote gramatinę klaidą (pvz., praleistą raidę), nepulkite visko trinti ir spausdinti iš naujo [...]. Klysti yra žmogiška, o viena raidė prasmės dažniausiai nekeičia“ (<http://www.labas.com/internet/netiquette>). Tas pats šaltinis teigia ir priešingai: „Jūsų mintis gali perskaityti kiekvienas – ir draugai, ir nepažįstami ar vyresni žmonės“, be to, „kartą paskelbta informacija gali būti saugoma ilgą laiką ir kažkieno surasta bei perskaityta gal net po kelerių metų“. Tačiau panašu, jog šito nelabai kas paiso (čia gausu rinkimo, kalbos, skyrybos klaidų), todėl kalbos kultūros taisyklės internete, galima sakyti, negalioja.

Nors „Tinklo etiketas“ nėra visiškai naujas dalykas, ne visų (ypač svarbių kalbos etiketui) jo reikalavimų pokalbių svetainėse yra paisoma. Be to, šį dokumentą skirtingai interpretuojančios, viena kitai kartais prieštaraujančios lietuviškos versijos galbūt kelia painiavą susidomėjusiam, kaip iš tiesų reikia bendrauti internete vartotojui.

Galima pritarti rusų kalbininkės E. Butorinos (Е. Буторина) nuomonei, jog „svetima patirtis, rekomendacijos laikytis priimtų taisyklių, vargu ar gali vaidinti svarbų vaidmenį tokioje laisvę mėgstančioje terpėje, kaip internetas“ (Буторина, 2001). Juk etiketas – tai per ilgą laiką visuomenės suformuotos tam tikros elgesio normos, o jauni žmonės visada siekia individualumo ir kiek galėdami kratosi jiems peršamų taisyklių ir pamokymų.

4. Kreipimosi žodžiai

Nors „Tinklo etiketo“ taisyklėse tik užsimenama, jog į pokalbio dalyvius visada galima kreiptis įvardžiu *tu*, plačiau apie mandagų kreipimąsi nekalbama, o kaip pagrindinė bendravimo užmezgimo priemonė akcentuojamas pasisveikinimas. Tačiau tai nereiškia, kad kreipimosi žodžiai internete ne vaidina jokio svarbaus vaidmens. Priešingai – jie yra būtini, kad pašnekovai žinotų, kam yra skiriamas adresanto pasakymas, į ką konkrečiai jis kreipiasi, nes „kreipinys – labai svarbus kalbos etiketo elementas, nurodantis bendravimo partnerį, padedantis užmegzti kontaktą su juo ir duodantis toną visam pokalbiui“ (Jasiūnaitė, 1997, 28). Iš kreipimosi žodžių, kai jie nėra neutralūs, kartais galima matyti ir kalbančiojo, rašančiojo (adresanto) požiūrį (kartais ir vertinimą) į klausytoją, skaitytoją (adresatą).

Kadangi, kaip minėta, kreipimosi žodžiais dažniausiai yra užmezgamas kontaktas su pašnekovu, siekiant atkreipti pastarojo dėmesį, pranešti, jog kaip tik jam kažkas yra sakoma (Sirtautas, Grenda, 1988, 140), galbūt todėl jie yra dažni ir kasdieninėje, buitinėje, šnekamojoje kalboje. Ypač gausu jų ir interneto pokalbių svetainėse, kurių pagrindas, kaip minėta, yra dialogas ir, viena vertus, primena šnekamosios kalbos atspindį, antra vertus, yra panašus į grožiniam stiliui būdingą tiesioginę kalbą. Kreipimosi žodžių pokalbių svetainėse galima rasti beveik prieš kiekvieną frazę, tik šioje savitoje vietoje jų vartojimas taip pat yra savitas.

Mokslinėje literatūroje kreipiniu vadinamas žodis ar žodžių junginys (grupė), kuriuo kalbantysis sakinyje dažniausiai kreipiasi į asmenį, rečiau – gyvūną ar daiktą. Kreipiniu adresantas skiria adresatui sakomą dalyką, „ką nors teigdamas ar ko nors klausdamas bei skatindamas“ (Valeckienė, 1998, 211).

Nors kreipinys nelaikytinas tikra sakinio dalimi (Labutis, 2002, 355), neturi gramatinių ryšių su visu sakiniu (Sirtautas, Grenda, 1988, 140), o apibūdinamas kaip pagalbinė sakinio modalumo reiškimo priemonė (Valeckienė, 1998, 211), „jis nėra kokia visai pašalinė pastaba, kaip kiti įterpiniai“ (Labutis, 2002, 355), jo padėtis sakinyje ypatinga. Kreipinys papildo sakinio prasminį turinį (LKŽ I, 1968, 690), turi ryškią kontaktavimo funkciją ir semantiškai yra gana svarbus.

Galima skirti žodžių, kuriais kreipiamasi, pagrindines semantines grupes:

1. Kreipiamasi į žmones (asmenis), juos apibūdinant pagal vardus bei pavardes, giminiškumo laipsnį, visuomeninę padėtį, santykį su kalbančiuoju, amžių, lytį, profesiją, užsiėmimą, vertinimą (Valeckienė, 1998, 211). Taigi, kaip teigia V. Labutis, kreipinys – tai ne šiaip kreipimasis, o žmogaus, į kurį kreipiamės, įvardijimas pagal tam tikrą kriterijų (Labutis, 2002, 353). Iš tirtų pokalbių svetainių išrinkti kreipimosi žodžiai šiame darbe klasifikuojami remiantis minėtais aspektais.

2. Kreipiamasi į daiktus, reiškinius, sąvokas ir pan., į tai, kas negyva. Tokie kreipimosi žodžiai, pasak A. Valeckienės, yra daugiau retorinio ir emocinio pobūdžio arba poetinės metaforos (Valeckienė, 1998, 211). Šios grupės kreipimosi žodžių pasirinktose pokalbių svetainėse nerasta.

Kreipimosi žodžiu dažniausiai eina daiktavardis, tačiau pasitaiko atvejų, kai kreipinio funkcija vartojamas būdvardis ar dalyvis (ypač įvardžiutinės jų formos).

Kaip pagrindinis kreipinio reiškęjas paprastai nurodomas tikrinių ar bendrinių daiktavardžių šauksmininkas (vokatyvas) (DLKG, 1997, 637; Labutis, 2002, 354; Valeckienė, 1998, 211; ir kt.). Specialia ir labai sena lietuvių kalboje esančia daiktavardžio forma kreipiniui reikšti laikomas tik vienaskaitos šauksmininko linksnis. Daugiskaitos šauksmininko forma sutampa su daugiskaitos vardininku. Moteriškosios giminės (*i*)o kamieno daiktavardžių vienaskaitos šauksmininkas ir vardininkas pagal formą sutampa, bet skiriasi kirčiu (vns. vard. *mamà*, vns. šauksm. *māma*) (Valeckienė, 1998, 212). Įvardžiutiniais būdvardžiais ir dalyviais išreikštas kreipinys šauksmininko linksnio neturi, todėl vartojamas vardininkas. Be to, ir paprastieji būdvardžiai ne visi turi šauksmininko formas. Visais kitais atvejais kreipiniui reikšti vartotinas tik šauksmininkas. Vardininkas šiai funkcijai netinkamas ir paprastai laikomas kalbos klaida. Tačiau esti tokių kalbos akto situacijų, kuriose vardininko pavartojimas kartais yra leidžiamas.

LKG III rašoma, kad vardininkas kreipiniui reikšti yra galimas vartoti tada, kai norima ką nors subarti, sudrausti, kategoriškiau pasakyti. Be to, kai norima ne tiek pabrėžti kreipimąsi, kiek bendrinio ar tikriniu vardu paminėti asmenį, su kuriuo kalbama (LKG III, 1976, 693). Tačiau, kaip teigiama V. Sirtauto ir Č. Grendos „Lietuvių kalbos sintaksėje“ (1988, 141), mandagiai į ką nors kreipiantis vis dėlto geriau vartoti šauksmininką. Ir prieš kreipinį einantį priedėlį geriau reikšti šauksmininku, nors klaida nelaikytinos priedėlio *ponas* ir pagrindinio kreipinio konstrukcijos (pvz., *ponas Jonaiti* ir *pone Jonaiti*).

Vardininku gali būti pasakomi ir apibendrinti asmens įvardijimai, nustoję kreipinio funkcijos: *Džiaugiesi žmogus dieneleį prastūmęs* (J. Balt.) (Labutis, 2002, 354). Tokie asmens įvardijimai tikraisiais kreipiniais nelaikomi.

Kreipiantis į asmenį pasakomi ir asmeniniai įvardžiai *tu, jūs, tamsta*. DLKG (1997, 638) tam tikrose situacijose, kai neatlieka veiksnio funkcijos, šie įvardžiai laikomi kreipiniais. J. Balkevičius pažymi, jog „įvardis, neturėdamas konkrečios leksinės reikšmės, kreipinio išreikšti negali“ (Balkevičius, 1963, 282), V. Labutis teigia, kad „įvardžiu asmens negalime įvardyti, todėl vienas įvardis *tu, jūs, tamsta* kreipiniu neina“ (Labutis, 2002, 354). Darbo autorė pritaria kalbininkės A. Valeckienės nuomonei, jog vis dėlto reikėtų manyti, kad vienas antrojo asmens įvardžio vardininkas (šauksmininko linksnio įvardžiai neturi) kreipiniu gali eiti, bet tik išimtiniais atvejais, esant izoliuojamajai intonacijai (Valeckienė, 1998, 212). Todėl, matyt, tiksliau būtų įvardžius laikyti ne tikraisiais kreipiniais, bet šiuos pakeičiančiais kreipimosi žodžiais.

Kreipiantis į tam tikrą adresatą, dažna yra įvardžio ir kreipinio konstrukcija. Joje antrojo asmens įvardžiai yra sutapę su kreipiniais ir įeina į kreipinių grupę, taip sudarydami neskaidomą (taip pat skyrybos ženklais neskiriamą) ritminį vienetą. Vis dėlto kur kas dažniau įvardžiai nuo kreipinio atskiriami (kai tokių ritminių grupių nėra) (Sirtautas, Grenda, 1988, 140), bet su juo yra glaudžiai susiję.

Pasak J. Balkevičiaus, kreipiniai dar skirstomi į vientisinius ir sudėtinius (Balkevičius, 1963, 282). Kaip minėta, kreipinys dažniausiai reiškiamas daiktavardžio šauksmininku. Tai – vientisinis kreipinys. Sudėtinis kreipinys gali būti sudarytas iš kelių kreipinių. Pagrindinis kreipinio komponentas (paprastai tai būna daiktavardis) gali turėti daiktavardinių priedelių (pvz., *dėde Jonai, teta Janina*). Kreipiniu einantis daiktavardis būna išplečiamas ir kitomis kalbos dalimis: būdvardžiu, dalyviu, įvardžiu, jaustuku, taip pat net keliomis skirtingomis kalbos dalimis. Kaip teigiama DLKG (1997, 639), į kreipinio grupę gali įeiti ir dalyvinės konstrukcijos arba net prijungiamojo sakinio šalutiniai dėmenys. Taigi, kreipinio struktūra gali būti labai įvairi, sudėtinga.

Kreipimosi žodžio vieta sakinyje nėra griežtai apibrėžta. Dažniausiai jis pasakomas sakinio pradžioje, kiek rečiau – sakinio viduryje ir gale.

Remiantis J. Balkevičiumi (Balkevičius, 1963, 283-284) ir V. Labučiu (Labutis, 2002, 354-355) galima išskirti tokius svarbesnius kreipinio skyrybos atvejus:

1. Kreipinys išskiriamas drauge su jaustuku, suteikiančiu didesnio emociingumo: *Kol jaunas, o broli, sėk pasėlio grūdą...* (V. Kud.)

2. Teigiamoji, neigiamoji ir abejojamoji dalelytės nuo kreipinio atskiriamos kableliu:
Ne, tėvuli, aš gerai nusimanau, kas man patinka!

3. Kreipinys atskiriamas nuo tokio asmeninio įvardžio, kuris eina sakinio veiksmu.
Plg.: *Eik namo tu, išdykėle!* ir *Aš tau parodysiu, tu išdykėle!*

4. Kreipinį, pasakytą sakinio pradžioje itin pabrėžiama intonacija, galima atskirti šauktuku. Dažnai tokiu atveju kreipinys sudaro atskirą vokatyvinį sakinį: *Sakalai broleliai mano! Ažuolai žalieji mano! Jūs keliai šakom iškloti (S. Nėr.).*

Taigi kreipimosi žodžiai ir skyrybos ženklais, ir intonaciškai paprastai yra išskiriami, pasakomi „izoliuojamąja intonacija“ (Valeckienė, 1998, 212), sakinyje jų padėtis ypatinga, jie atlieka ne vieną funkciją. Interneto pokalbių svetainėse kreipimosi žodžiai dažniausiai yra atskiriami ne kableliais, o tam tikrais grafiniais ženklais (apie tai žr. poskyryje 4.1. *Slapyvardžiai*), tačiau jų svarbiausia funkcija – užmegzti (ir palaikyti) ryšį su adresatu – išlieka. Ne ką mažiau svarbus jaunimo kalboje ir kreipimosi žodžiu parodomas vertinimas, nuo kurio priklauso psichologinė kalbos situacijos atmosfera. Kreipimasis į kitus asmenis pokalbių svetainėse yra itin svarbus aktas.

Pagal rastus pavyzdžius skiriami tokie kreipimosi žodžiai: 1) kreipimaisi slapyvardžiais, 2) įvardijantys lytį, 3) teigiamą ir neigiamą vertinimą rodantys kreipimosi žodžiai, 4) nusakantys amžiaus ypatumus, 5) bendrai įvardijantys žmogų, 6) apibendrinti kreipimosi žodžiai.

4. 1. Slapyvardžiai

Visi žmonės paprastai turi tam tikrus antroponimus (asmenvardžius – vardus, pavardes, pravardes). Vardas – tai žmogaus asmens pavadinimas (DLKŽ, 2000, 911), kuriuo žmonės yra sukonkretinami, nors vardai dažnai atrodo tik ženklai, nereiškiantys nieko daugiau kaip tik jais vadinamus asmenis (Kuzavinis, Savukynas, 1987, 5).

Kaip jau minėta, dauguma pokalbių svetainių dalyvių pasivadina ne tikroju vardu ir pavarde, o slapyvardžiu. Tai netikras, prasimanytas vardas, pseudonimas (DLKŽ, 2000, 723). Nuo antikos laikų išlikusi svarbiausia slapyvardžių vartojimo priežastis – tai noras paslėpti autorystę ir taip išvengti nepageidaujamos reakcijos (Ryklienė, 2001, 84).

Įprasta manyti, kad jei adresantas į adresatą kreipiasi tikruoju ar prasimanytu vardu, tai reiškia, jog jis pažįsta tą, kuriam adresuoja informaciją. Juk mes vardais „kreipiamės į artimus žmones“ (Kuzavinis, Savukynas, 1987, 5). Pokalbių svetainėse matyti priešinga tendencija – čia į visus pokalbio dalyvius galima kreiptis vardus atstojančiais slapyvardžiais, nepriklausomai nuo pašnekovų pažinties laipsnio. Tai leidžia neformalus bendravimo pobūdis ir kitos interneto galimybės. Atsižvelgiant į tai, kreipimosi žodžius slapyvardžiais galima skirti į dvi grupes:

- 1) automatiškas kreipimasis slapyvardžiu;
- 2) originalus (adresanto parašomas) kreipimosi žodis slapyvardžiu.

Abejų grupių kreipimosi žodžiai yra skirti vienam konkrečiam adresatui. Pirmosios grupės pavartojimo atvejų tyrinėtose pokalbių svetainėse suskaičiuota per 3000, antrosios – apie 60. Pirmoji grupė akivaizdžiai gausesnė yra todėl, kad, skiriant informaciją konkrečiam asmeniui, adresantui kreipimosi žodžio rašyti nereikia – užtenka tik paspausti kairįjį pelės klavišą ant norimo slapyvardžio vieną ar du kartus, ir jis automatiškai pridedamas sakinio pradžioje su specialiu grafiniu ženklu „>“ (*kreipimosi žodžiai darbo autorės išskiriami kitu šriftu ir pabraukimu žodžio apačioje* – R. J.), pvz.:

--*SPIRIT*-- > nyte > *zinok as irgi nieko nesuprantu :))*)¹ (Beta08.12, 2)

Buddha > sielos shypsena > *'kastracija alaus atzvilgiu'... cia kokia filosofijos pakraipa?* (Beta02.28, 2)

[*Cezare*] owidijus > *tai kas taurageje geresnio?* (Chat08.22, 6)

Minėtais atvejais kreipiamasi: *nyte*, *sielos shypsena*, *owidijus*. Galbūt tokia vartosena neatitinka tikrojo kreipinio įprasto supratimo, tačiau automatiškas slapyvardžio įterpimas vis dėlto atlieka vienintelę ir, ko gero, svarbiausią kreipinio funkciją – adresantas nurodo konkretų adresatą, kuriam tuo metu skiriamas dėmesys. Tokie atvejai tikraisiais kreipiniais nelaikytini, geriau juos būtų vadinti kreipimosi žodžiais. Kadangi tokiu būdu kreipdamasis į pašnekovą adresantas negali pasirinkti slapyvardžio kalbinės raiškos, nes jis yra įterpiamas toks, koks sukurtas adresato, ši kreipimosi žodžių grupė tyrimui neaktuali ir ji nenagrinėjama.

Kokią gramatinę raišką pasirenka jaunimas, kreipdamasis į pašnekovus slapyvardžiais, galima matyti analizuojant antrajai grupei priskiriamus rastus kreipimosi žodžius.

---

¹ Visi pavyzdžiai šiame darbe rašomi šaltinių originalo kalba.

Klasifikuojant pavyzdžius pastebėta, jog adresantas, kreipdamasis į adresatą kreipimosi žodžiu, nurodančiu slapyvardį, dažnai jo formos nepakeičia:

(1) *Geraltas* > Zofija...bet man turi grazu buti:))) (Beta03.04, 2)

(2) [*shushtra*] Rangas,jau kalbini?(Chat06.25, 1)

(3) *elle* > DJ Age, labas (Beta09.15, 2)

(4) *-SPORA-* > :))))Geraltas:))to betruko:)))) (Beta03.04, 5)

(5) *SPORA-* > Dute:)))):)))) (Beta03.04, 5)

Kartais slapyvardis parašomas mažąja raide:

(6) *Tija* > zofija:)))jogurtas;))) (Beta03.04, 1)

(7) [*biess22*] kas tu per zmogus ,rangas? (Chat06.25, 4)

(8) [*Jautukas21*] panelyte!!!! (Chat09.23, 2)

(9) *mmx* > pumyte ei !(Beta02.28, 8)

(10) [*klyk*] klausyk utautas ko tu cia visus spardai labai kietas esi ka ?(Chat10.17, 4)

(11)*Monikute* > dar karta labas davidas.) (Beta02.28, 14)

Kaip matyti pateiktuose pavyzdžiuose, kreipimosi žodis yra parašomas paties adresanto. Kad jis nėra automatiškai įterpiamas rodo tai, jog nėra grafinio skyrimo ženklų ir kad slapyvardis gali būti parašytas mažąja raide. Kaip būdinga taisyklingai lietuvių kalbai, kreipimosi žodis kartais atskiriamas nuo frazės kableliu (2), (3), (7), kartais jis pasakomas su nutylėjimu (vartojamas daugtaškis) (1) arba sudaro atskirą vokatyvinį sakinį, kurio pabaigoje dedamas šauktukas (9) (arba keli šauktukai (8)). Internetu kablelį ar šauktuką kreipiantis pakeičia ir kiti paralingvistinius elementus atspindintys grafiniai ženklai – „šypsniukai“ ((4), (5), (6), (11) atvejai). Esti atvejų, kai drauge su kreipimosi žodžiu vartojamas jaustukas *ei* (9), jis čia atsiduria kiek neįprastoje vietoje – po kreipimosi žodžio, todėl tarsi sustiprinamas adresanto raginimas atkreipti adresato dėmesį.

Nors tai ir ne automatiškai įterpiami kreipimosi žodžiai, jų vieta sakinyje dažniausiai lieka panaši – sakinio pradžia. Taip greičiau atkreipiamas pašnekovo dėmesys. Kartais kreipimosi žodis, tarsi prisiminus, parašomas sakinio pabaigoje (7), (11) arba viduryje (10). Pastarasis atvejis rodo griežtą, kategorišką, panašų net į grasinimo atspalvį turintį klausimą, kurį sustiprina akivaizdus kreipimosi žodžio reiškinys vardininko linksniu – *utautas*.

Dėl to, kad pokalbių svetainių lankytojai nevartoja lietuviškos abėcėlės, dažnai sunku suprasti, koku linksniu kreipiamasi. Tik keletas atvejų rodo, jog kreipiamasi būtent neteiktinuoju vardininko linksniu (2), (4), (7), (10), (11), kiti atvejai nėra aiškūs – tai gali būti ir vardininko, ir šauksmininko linksnis.

Kartais taisyklingas kreipimosi žodžio vartojimas šauksmininko linksniu akivaizdus:

(12) *Carlsberg* > sveikas Ganytojai:)) (Beta08.12, 1)

(13) [*Vatute*] utautai as netycia (Chat10.17, 4)

(14) [*gravity_gril*] mariau, pagaliau gi ne mazi vaikai kad cia cirkus kresti (Chat03.05, 3)

(15) *AgA* > Elaj:)) ty ne su Tavim gi mushiausi vakar:)) pamatytum kokia as "sportiska" :DD (Beta02.28, 2)

(16) -*SPORA-* > pupi????tave apkalbejo?/negali but:)))) (Beta03.04, 4)

(17) [*nesta66*] *Kintas* > Sigitai...PAMIRSK kad as egzistuoju 😊 (Beta07.01, 1)

Pateiktuose pavyzdžiuose matyti įprastos kreipimosi žodžių formos, taisyklingos galūnės. Atkreiptinas dėmesys į paskutiniuosius du pavyzdžius. Kreipimuisi paprastai būdinga šaukiamoji intonacija (16) pavyzdyje įgauna kiek kitoki atspalvį – jaučiamas nustebimas, kuris išreiškiamas klausiamąja intonacija. Paskutinis atvejis rodo tarsi dvigubą kreipimąsi, kai adresantas ir automatiškai įterpia kreipimosi žodį (*Kintas*), ir parašo pats (*Sigitai*). Žinant šios kalbinės situacijos kontekstą (*jaunuoliai tarpusavyje pykstasi* – R. J.), galima teigti, jog pašnekovai yra pažįstami. Adresantas, norėdamas parodyti savo neigiamas emocijas, kurias jaučia adresatui, tai dar labiau sustiprina kreipdamasis į pašnekovą tikruoju jo vardu (*Sigitai*), kas, paprastai, pokalbių svetainėse yra nepriimtina. Esant panašioms situacijoms pašnekovai renkasi dažniau neigiamą konotaciją turinčius žmogaus apibūdinimus (apie tai žr. poskyryje 4.6. *Kiti kreipimosi žodžiai*).

Norint atkreipti adresato dėmesį, kreipiantis slapyvardžiu, kartais vartojamos maloninės mažybinės formos, kurios parodo kalbėtojo teigiamus jausmus, geranorišką ir draugišką nusiteikimą adresato atžvilgiu. Taip sukuriama draugiška bendravimo atmosfera:

(18) *Tija* > geraltuk:) oi sutinku:) plaukiojimas man patinka:) reiks pradeti:) (Beta03.04, 3) (*kreipiamasi į Geraltą* – R. J.)

(19) [*PatraKele*] virgiuk:) (Chat10.03, 4) (*kreipiamasi į Virgį* – R. J.)

(20) [*julka*] mukuči, uzauk! (Chat02.12, 4) (*kreipiamasi į Muką* – R. J.)

(21) [*Vaidutis23vlns*] taip, Citute! (Chat01.14, 3) (*kreipiamasi į Citą* – R. J.)

(22) *Nepilnamete* > Blondinuke, ot kokia as esu... (Beta06.22, 3) (*kreipiamasi į Blondinę* – R. J.)

(23) [*Jakuzza*] shustryte o zinai kodėl? (Chat04.02, 10) (*kreipiamasi į Shushtrą* – R. J.)

Kaip matyti, tai deminutyvai – mažiabūnės, maloninės reikšmės žodžiai, padaryti su specialiomis priesagomis (Macienė, 2005, 7). Kaip teigia A. Kučinskaitė, tokios tikrinių vardų mažiabūnės formos (-ytė; -(i)ukas, -ė; -utis, -ė) dažniausiai būdingos suaugusiems kreipiantis į vaikus, nes „vaikams maloniniai kreipiniai tinka“ (Kučinskaitė, 1990, 68). Pasak J. Macienės, asmenvardžio (šiais atvejais – slapyvardžio) deminutyvu gali būti įvardijamas ir suaugęs asmuo, kai norimas pabrėžti malonus, artimas pašnekovų tarpusavio ryšys (Macienė, 2005, 65).

Kartais pavartojama netaisyklinga kreipimosi žodžio slapyvardžiu forma:

(24)[*Utautas*] *nesusitvarkai ka Arturcikai* (Chat10.17, 12) (*kreipiamasi į Artūrą* – R. J.)

(25)[*nordi*] *A-p-T-y-P-u-K > arturkin!* (Chat06.25, 5) (*kreipiamasi į Artūrą* – R. J.)

(26) *yzzy > wolfau ant daug??:D* (Beta09.15, 2) (*kreipiamasi į Wolfą* – R. J.)

(27) *yzzy > gulbinau labas:*) (Beta02.28, 2) (*kreipiamasi į Gulbiną* – R. J.)

(28) *Tula > labas Ganytuvai* (Beta08.12, 2) (*kreipiamasi į Ganytoją* – R. J.)

(29) *-SPORA- > Zofke ir tu zinai?:))))))))(Beta03.04, 1)(kreipiamasi į Zofiją* – R. J.)

Galbūt adresantai tyčia pasirenka neteiktinas priesagas ir galūnes, siekdami kreiptis įdomiau ir taip išsiskirti iš kitų kalbančiųjų. Dėl tos pačios priežasties nevengiama ir kitaip iškraipyti pašnekovų slapyvardžius:

(30) [*BaKeR181*] *Dziumbrauskas14 > ei dziumbras!* (Chat01.23, 3)

(31) [*Saulute@*] *daktaras-26 > daktareli, ar tu ligas gydai, ar tik plepi?*(Chat08.15,6)

(32)[*shushtra*]*katyyynmencija matrosencija))))eto ti?))))(Chat06.06,4) (kreipiamasi į asmenį, pasivadinusį KatinasMatroskinas* – R. J.)

(33) [*^JoLkA^*] *+BOSSs+ > bossyyyk* (Chat10.03, 4)

(34) *pijoke > cheburatariau, viskas, daba tik diplomas liko :DDD*(Beta09.15, 1) (*kreipiamasi į Cheburaską* – R. J.)

Kartais adresanto slapyvardis sutrumpinamas – iš vyro pavardę primenančio slapyvardžio *Dziumbrauskas14*, padarytas kiek stačiokiškai skambantis kreipimosi žodis *dziumbras* su prieš jį einančiu jaustuku *ei*. Tai vokatyvinis sakinytis. Kitame (31) pavyzdyje, adresantas kreipiasi į asmenį, pasivadinusį *daktaras-26*, jis tarsi priima paties adresato prisiimtą gydytojo rolę ir į jį kreipiasi mažiabūnės malonine forma *daktareli*, kuri primena pagyvenusiam žmogui būdingą kreipimosi žodžio formą, kai kreipiamasi į šios profesijos asmenį. Šiuo kreipimosi žodžiu šiek tiek norima pašiepti adresatą. Kartais ne tiek norima pašiepti žmogų, kiek sukelti juoką, pasirenkant pabrėžiamosios intonacijos rašytinį imitavimą ((32), (33)) ar kitokį slapyvardžio iškraipymą (34).

Tokius pavyzdžius, matyt, reikėtų laikyti tam tikrais žaidimo su slapyvardžiais elementais. Jų nėra gausu ir tai šiek tiek keista, nes panašių elementų, prasivardžiavimų ar pasišaipymų iš vardų galima išgirsti ne tik vaikų, bet ir jaunuolių ar net suaugusiųjų šnekamojoje kalboje. Tai rodo jaunimo sąmojingumą, žaismingumą, norą pasakyti originaliai.

Apibendrinant galima pateikti tokį pastebėtą dalyką, kaip kreipiantis slapyvardžiais atskleidžiami pašnekovų santykių niuansai. Štai kas vyksta:

- 1) pasirenkamas keistas slapyvardis;
- 2) pokalbio dalyviai jį įvertina;
- 3) leidžia sau jį iškreipti:
  - a) pakeisti priesagą;
  - b) pridėti priesagą;
  - c) pavartoti maloninę formą.

4. 2. Lytis

Tokių kreipimosi žodžių, kurie nurodo adresato lytį taip pat nemažai (virš 50). Kaip teigia G. Čepaitienė, viešose vietose kreiptis į nepažįstamą asmenį amžių ar lytį nusakančiais žodžiais lietuvių kalbai yra nepriimtina“ (Čepaitienė, 2002, 48). Kadangi pokalbių svetainės yra vieša, bet neoficiali aplinka, rastų pavyzdžių gausumas rodo priešingą tendenciją. Tam turi įtakos ir pašnekovų tikslai. Pokalbių svetainėse jaunimas lankosi, matyt, dėl kelių pagrindinių priežasčių: 1) norima susipažinti su priešingos lyties asmeniu, 2) apskritai susirasti savo amžiaus (ar vyresnių) draugų. Todėl dažniausi apibendrinamieji kreipimosi žodžiai, žymintys ne vieną asmenį, o kelių asmenų (šiuo atveju – vyriškosios ar moteriškosios giminės narių) grupę:

(1) [*saldajnis`20vln*] panos gana miegoti laukiu privateje kiek galima jau visai tingines!! (Chat10.17, 5)

(2) [*jis-atejo*] panos !!!! ..... nuo 18 iki 78 .....atkreipkik i mus demesi mes vienisi (Chat01.23, 2)

(3) [*_Vytas16*] Paneles is VLN kurios noretu susipazinti ir gal susitikti parasykit man (Chat04.026)

(4) [PASELELE1] *hei nemiegokit berniukai man nuobodu* (Chat01.14, 1)

(5) [pasimylekim171] *merginos norincios pasimyleti is vln nuo16 iki 32 rasykit i prv man 19* (Chat04.02, 5)

(6) [acidmen1981] *merginos man salta!!!!gal susildisi mania?* (Chat06.25, 4)

(7) *Century24 > nafig visi privatuose tupi,mergos gal pas kuria i privatka isokt:)))???* (Beta10.17, 3)

Suklasifikavus surinktus pavydžius, kurie įvardija lytį, pastebėta, jog į merginas kreipiamasi leksemų *mergina* „jauna netekėjusi moteris“ (DLKŽ, 2000, 386) ir kur kas dažniau – *pana* „šnek. netekėjusi moteris, mergina“ (DLKŽ, 2000, 494) daugiskaitos formomis. Kreipimosi žodis *panos*, pavartotas skatinamuosiuose sakiniuose, skamba griežčiau ir įsakmiau (1), (2), nei neutralus kreipimosi žodis *merginos*, ar mažiškinė žodžio *pana* forma *panelės* (3). Paprastai žodis *panelė* yra priedėlis prie netekėjusios moters vardo, pavardės, laipsnio ir pan., vartojamas pagarbiai, mandagiai vadinant ar kreipiantis (DLKŽ, 2000, 495). Į vaikus kreipiamasi malonine forma *berniukai* „malon. vaikas“ (DLKŽ, 2000, 82) (4). Tai taip pat rodo draugišką adresanto poziciją.

Pirmame pavyzdyje esama akivaizdaus vertinimo. Adresantas parodo neigiamą požiūrį į priešingą lytį – „*jau visai tingines!!!*“ ir pasirenka atitinkamą kategorišką prašymo atmainą – liepimą, kurį atspindi junginiai: „*gana miegoti*“, „*kiek galima*“. Sakinys pasakytas šaukiamąja intonacija. Ir kituose pavyzdžiuose kreipiantis apeliuojama į adresatus: prašoma atkreipti dėmesį (2), nemiegoti (1), parašyti (3), sušildyti (6). Kartais su kreipimosi žodžiu nurodoma, ko konkrečiau pageidauja adresantas, kokias sąlygas kelia adresatams, pvz., kreipiamasi į paneles „*nuo 18 iki 78*“ (2), į tas, kurios iš konkretaus miesto (*is VLN*) (3), arba parašoma visa informacija (5). Gali būti ir prisistatoma: „*man 19*“ (5). Paskutiniame sakinyje pavartotas kreipimosi žodis *mergos*, kuris šnekamojoje kalboje reiškia „suaugusi netekėjusi moteris, mergina“ (DLKŽ, 2000, 394). Dažnai šį žodį, kreipiantis į bendraamžes, galima išgirsti ir jaunimo šnekamojoje kalboje.

Kreipiantis apibūdinant pagal lytį apibendrinamaisiais žodžiais esti ir tokių mažiškinų maloninių daiktavardžių, sudarytų su priesagomis: *-ytė, -ikė, -utis*. Tokios formos rodo draugišką adresantų nusiteikimą, pvz.:

(8) *Auksas > 863170121 mergytes man liudna* (Beta10.17, 4)

(9) [Woltag3] *E panikes 13 metuku rasikit man luakiu* (Beta02.24, 5)

(10) [karsta_spurga...] *laaaaabas vyruciai* (Chat04.02, 7)

Į vaikus kartais kreipiamasi mažybine daiktavardžio forma *vyručiai*, kur kas dažniau – žargono *bachuras* daugiskaita. Šis žodis reiškia „žarg. berniokas, vaikėzas, vaikiūkštis“ (KPP, 1985, 42):

(11) [UniX191] bachuraj kur jus (Chat06.25, 2)

Rasta atveju, kada adresantas kreipiasi ir automatiškai įterpdamas kreipimosi žodį, ir pats parašydamas lytį nurodantį kreipimosi žodį. Taip elgiamasi, kai adresatas yra vienas asmuo. Kreipimosi formos panašios (dažnai turintys mažybinės maloninės priesagas), kaip ir kreipiantis į kelių asmenų grupę:

(12) *velniukas* > *nyte* > mergaite, man cia netruksta pasnekovu :) (Beta03.04, 6)

(13) *Dute* > *SPORA* > nu saunuole mergyt:) (Beta03.04, 2)

(14) [Atanera] *kapinaite* > kiek tau panele? (Chat11.19, 3)

(15) [.+] *TSSR* > tai kad tu tik prie kompo *schustras* in real baxuras pasakyk taip (Chat11.19, 2)

Automatiškai įterpti yra šie kreipimosi žodžiai: *nyte*, *SPORA*, *kapinaite*, *TSSR*. 13-tame pavyzdyje kreipimosi žodžio galūnės numetimas priartina jį prie buitinio stiliaus. Kreipiantis į adresatą (vaikiną) jau minėtu žargonu *bachuras* (be to, vietoj lietuviškos *ch* raidės vartojama *x*), jis čia akivaizdžiai išreikštas vardininko linksniu. Šis atvejis panašus į adresanto norą sudrausminti adresatą, iš jo pasityčioti: „*tai kad tu tik prie kompo schustras*“, todėl pasirinktas vardininko linksnis. Sakinyje matome ir svetimybų – barbarizmą *šustras* („smarkus“) ir anglišką žodžių junginį *in real* („realybėje, tikrovėje“), kuris neadaptuotas įterptas į lietuvišką sakinį.

Prie šnekamojo, vulgaroko stiliaus galima priskirti ir tokį rastą vokatyvinį, ryškų neigiamą vertinamąjį atspalvį turintį kreipinį, kuris gali būti ir šiaip konstatacija, skirta visoms moteriškosios lyties atstovėms:

(16) [*bachuras*] kvailos bobos jus!!!! (Chat01.23, 3)

Tai sudėtinis kreipinys, kurio grupę sudaro net 3 leksiniai vienetai: daiktavardį apibūdinantis būdvardis, daiktavardis ir trečiojo asmens įvardis. Žodis *boba* yra lietuvių kalbos leksinis vienetas, stilistiškai konotuotas, turi menkinamąjį atspalvį. Taip vadinama „*menk.* ištekėjusi moteris; sena moteris, senė“ arba „*šnek. fam.* žmona, pati“ (DLKŽ, 2000, 87). Neigiamą kreipimosi žodžio reikšmę pabrėžia būdvardis *kvailos*. Neįprasta, jog adresantas pasirenka ne šnekamajai kalbai būdingą ir bendrinei lietuvių kalbai neteiktiną svetimybę *durnos*, o bendrinės kalbos žodį. Kiek vyresnių jaunuolių kalboje tokį merginų vadinimą bobomis tenka išgirsti šnekamojoje kalboje.

Rasta nemažai atvejų, kai lytis apibūdinama kreipiantis ne tiesiogiai (vardininko ar šauksmininko linksniu), o klausiamąja intonacija (kilmininko ar įnagininko linksniu). Tai paprastai pasiteiravimą rodantys sakiniai, kuriais taip pat siekiama užmegzti ryšį su adresatais, pasakant konkrečiau, su kokios lyties pašnekovais adresantas nori bendrauti. Dažniausiai sakinyje, be lyties įvardijimo, nurodomi ir kiti įgimti socialiniai (amžius, išvaizda), kartais – įgyti (šalis, miestas) vaidmenys. Štai pavyzdžiai:

(17) [Jis777] ar yra merguzeliu????????????(Chat04.02, 4)

(18) [gintasonas] ar yra paneliu is USA ? (Chat10.17, 4)

(19) [Nerko] Gal ira merginu is kns? Laukiu privaciam (Chat01.23, 4)

(20) [Kleopatra14] mielai pakalbesiu private su 14- 16 metu vaikinais (Chat02.12, 2)

(21) [Draugelis_17] laukiu 15-18m PANELIU savo private(Chat04.02, 4)

(22) [Bucke_12] kam 13 is bernu?? (Chat09.23, 3)

(23) *babune* > ar yra normaliu vaikinų, kurie myletu merginas (Beta02.28, 14)

(24) [den] gal yra graziu paneliu is vln 14-15 metu ? rimtai draugistej (Chat01.14, 3)

(25) [ZaibaS19] ar yra panu is Alytaus? (Chat09.09, 5)

Tokiais sakiniais siekiama atkreipti adresatų dėmesį, dažnai jie būna pasakomi vietoj pasisveikinimo ir panašūs į tam tikrus skelbimus – ką nors skelbiančius tekstus, pranešimus (DLKŽ, 2000, 706). Iš jų galima spėti, kas svarbu adresantui. Hipotetiškai galima teigti, jog jis ieško priešingos lyties pašnekovo, su kuriuo norėtų pabendrauti privačiai, kuris būtų iš to paties miesto (šalies) ir panašaus amžiaus, kaip ir jis pats. Nevengiama parodyti ir savo pageidavimų, apibūdinant adresatus tam tikrais, dažniausiai teigiamais, epitetais: *grazių*, *normalių* ir pan.

Kaip matyti, kreipimosi žodžiai įvairūs ir dauguma jų – šnekamosios kalbos, mažybiniai maloniniai. Kartais lyčių išskyrimas, paminėjimas tiesiogiai susijęs su tuo, kam jis skiriamas. Visais atvejais tikimasi užmegzti ryšį su priešinga lytimi: vaikinams su merginomis, ir atvirkščiai. Įdomu tai, jog lytį įvardijančiu kreipiniu dažniausiai kreiptasi į merginas (apie 30 kartų). Į vaikus kreiptasi apie 20 kartų. Nors lytį turintis nurodyti slapyvardis ne visada rodo adresanto ir adresato lytį, o jeigu ir rodo, tai nebūtinai yra būtent vaikas ar mergina, galima remtis A. Ryklienės atliktais naujienų grupių dalyvių slapyvardžių pasirinkimo būdų tyrimais, kurie rodo, jog 50 proc. apklaustųjų, „bendraudant internetu vartojamas slapyvardis tam tikru būdu susijęs su jų tikroju vardu ar pavarde“ (Ryklienė, 2000c, 65) ir kad ED kūrėjas dažnai yra vyras (Ryklienė, 2001, 116).

Kreipinių sandara čia paprasta – kreipimosi žodžiu dažniausiai eina vienas žodis, kartais su jį apibūdinančiu, teigiamą ar neigiamą konotaciją turinčiu, būdvardžiu.

4. 3. Vertinimas

Kaip jau minėta, kreipiniu ne tik užmezgamas kontaktas – jis turi ir kitų funkcijų. Kreipimosi žodžiai dažnai parodo adresanto jausmus, vertinimą, požiūrį į adresatą. Tada kreipiniu einantys žodžiai dažniausiai turi emocinį atspalvį, yra stilistiškai žymėti. Galima skirti teigiamą ir neigiamą stilistinį atspalvį turinčius kreipimosi žodžius, kai į adresantą(-us) kreipiamasi neigiamais žmogaus apibūdinimais, gyvūnų, augalų, gamtos reiškinių pavadinimais.

Neigiamą konotaciją turintys kreipimosi žodžiai reiškiami:

a) neigiamas žmogaus būdo savybes apibūdinančiais daiktavardžiais ir būdvardžiais.

Jie dažnai praplečiami įvardžiu *tu*, su kuriuo sudaro sudėtinį kreipinį:

(1) [**<KLINTONAS>**] *ei melage tu* (Chat03.05, 2)

(2) [**spagete**] *Epoxs > durna tu**, kur *eini* (Beta07.29, 4)

(3) [**Xray**] *durnas, tu gal ..?* (Chat08.15, 2)

Ir daiktavardis *melagis*, -ė „kas meluoja, linkęs į melagystę žmogus“ (DLKŽ, 2000, 392), ir bendrinei kalbai neteiktinas būdvardis *durnas*, -a „n. svet. kvailas, neprotingas; kvaiša, kvailys“ (KPP, 1985, 68) turi neigiamą loginį ir emocinį vertinimą pačioje šaknyje. Šie kreipimosi žodžiai skirti vienam adresatui;

b) seksualines mažumas apibūdinančiais kreipimosi žodžiais:

(4) **SAVANORIS** > **ZDAROV PEDRO** GEJAU APSISIKES (Beta02.28, 7)

(5) [**SexoPate**] *NightFly > ai nu vali tu ner kas veikt susirasinet zmoniskai negalima ATE PYDARE!!!* (Beta02.24, 4)

(6) [**tipo_nigeris**] *jou pederastai* (Chat09.23,1)

(7) [**chat~on**] *lezbe tu!* (Chat08.15, 2)

Kaip matyti, taip kreipiamasi ir į vieną, ir į daugelį adresatų. Vyriškosios lyties asmenys kartais vadinami teiktinu bendrinės kalbos žodžiu *gėjus*, tačiau dažniau pasirenkami šnekamosios kalbos atspalvį turintys leksiniai vienetai: *pederastai*, *pydare*. Į moteriškąją lytį

kreipiamasi vartojant sutrumpintą žodžio *lesbietė* formą *lezbė* (vietoj raidės *s* čia pavartota *z*). Ketvirtajame pavyzdyje kreipimosi žodžiui neigiamą atspalvį teikia ir vulgarizmo dalyvinė forma *apsišikęs*. Tai sudėtinis kreipinys, kuriuo adresantas, ko gero, nori dar labiau šokiruoti ir paveikti adresatą.

Tokiais kreipimosi žodžiais adresantas parodo savo požiūrį (vertinimą) ir į tam tikrą visuomenės dalį, ir į adresatą(-us). Taigi tai yra tarsi dvigubas vertinimas;

c) apibūdinant pokalbių dalyvius naminių ir laukinių gyvūnų, paukščių pavadinimais. Tai vadinamieji zoomorfizmai – „žmogaus, jo savybių ir veiklos pavadinimas žodžiais iš gyvūnijos sferos“ (Gudavičius, 2000, 92). Tokių įvardijimų pagrindas – reikšmės perkėlimas. Pvz.:

(8) [siireenaa19] badzys > asilas! (Chat01.14, 5)

(9) [J-u-o-d-v-a-r-n-i-s.] Rangas > negazdink asiluok (Beta02.24, 5)

(10) Monikute > labas zveryss (Beta02.28, 6)

(11) Carlsberg > nyte..eik nx bl ozka (Beta08.12, 3)

(12) [TSSR] .+ > jo gaideli jo net negalvok (Chat11.19, 3)

(13) [.+] TSSR > ka vistele (Chat11.19, 3)

(14) [m@kswell] virtuali_mergaite > e gaidžio plunksna! (Beta07.29, 4)

LKŽ nurodomos tokios rastų daiktavardžių reikšmės: *asilas* „prk. apie kvailą žmogų“ (LKŽ I, 325), *ozka* „prk. nerimta, lengvabūdė mergina“ (LKŽ X, 563), *gaidys* „prk. menkas, silpnas žmogus“ (LKŽ III, 17), *višta* „menk. apie neišmanantį, žioplą žmogų (ppr. moterį)“ (LKŽ XIX, 785). Daugiskaitos forma pavartotas daiktavardis *žvėris* taip pat turi neigiamą reikšmę: „prk. apie žiaurų žmogų“ (DLKŽ, 2000, 976). Kaip matyti, dažniausiai pabrėžiamos psichinės žmogaus ypatybės.

Gyvulių ir paukščių pavadinimai kartais vartojami su deminutyvinėmis priesagomis: *-elis*, *-ė*; *-(i)ukas*. Čia tokie daiktavardžiai turi menkinamąjį atspalvį, kaip ir keturioliktajame pavyzdyje pavartotas adresato apibūdinimas *gaidžio plunksna*.

Kaip teigia A. Gudavičius, gyvūnų ir paukščių pavadinimai (pvz., *asilas*, *ozka*, *višta*, *gaidys*...), kai jais vadinami žmonės, lietuvių kalboje dažniausiai turi neigiamas konotacijas. Tai liudytų neigiamą lietuvių požiūrį į gyvūnijos pasaulį (Gudavičius, 2000, 92-93).

Tačiau pokalbių dalyviai kreipiantis vertinami ne tik neigiamai. Yra ir teigiamą vertinimą reiškiantys kreipimosi žodžiai gyvūnų pavadinimais, kurie ne tik jaunimo šnekamojoje kalboje atlieka maloninių kreipinių funkciją. Tai dažnai ir paukščių, smulkių žvėrelių, augalų pavadinimai. Galima skirti tokias grupeles:

a) kreipiamasi gyvūnų pavadinimais:

(15) [*devilwoman*] *Jautukas21* > zuiki☺ (Chat09.23, 2)

(16) [*gravity_girl*] *MRT* > *pora simtu metu jau kaip laikais zuike?* (Chat08.22, 4)

(17) [*saldajnis`20vln*] *Labas vakaras zuikutes* (Chat04.02, 5)

(18) [*Z@jka~*] *A-p-T-y-P-u-K* > kotinka (Chat01.23, 3)

(19) [*PatraKele*] *NightFly* > kaciuk.. (Chat01.14, 1)

Tai dažnai vediniai su deminutyvinėmis priesagomis *-utė*, *-(i)ukas*, padaryti iš pamatinio žodžio, paprastai turinčio teigiamą vertinimą. Esti ir nelietuviška kreipimosi žodžio forma – *kotinka*, kuri rusų kalboje taip pat turi teigiamą emocinį atspalvį;

b) kreipiamasi augalų pavadinimais (tai biomorfizmai – žmogui taikomi augalų pavadinimai). Jie turi aiškią teigiamą konotaciją:

(20) *Velniene* > *klivija, labute*:)***** gelyte (Beta10.17, 4)

(21) [*Epoxs*] *spagete* > *liabas pupa* (Chat06.25, 5)

Žodžio *pupa* viena iš reikšmių yra „toks maloninis kreipimasis, pavadinimas“ (LKŽ X, 936). Kitas kreipimosi žodis pavartotas su priesaga *-ytė*, kuri paprastai rodo asmens ar daikto mažumą. Čia ir žodžio leksinė reikšmė rodo daikto (augalo) malonumą, taigi ir draugišką adresanto požiūrį į adresatą;

c) žmogui pavadinti būdinga perkelti pavadinimus ir iš kitų sferų. Kartais kreipiamasi gamtos reiškinių pavadinimais:

(22) [*kapinaite*] *Rangas* > *ka veiki saule?* (Chat06.25, 2)

(23) *yzyy* > *svelne labooo saulyte:)****** (Beta10.17, 1)

(24) [*kapinaite*] +cK> *labas saulute!!! kaip reikaliukai?* (Chat06.25, 5)

Kaip teigia J. Macienė, „tik iš priesagos negalima nustatyti, kuri – mažumo, malonumo ar menkumo – darybos reikšmė yra ryškesnė. Tokiu atveju svarbi ir leksinė deminutyvo reikšmė“ (Macienė, 2005, 57). Deminutyvu *saulelė*, *saulytė* yra pabrėžiamas pavadinamojo dalyko malonumas, nes dangaus kūnai ar gamtos reiškiniai negali būti maži (Macienė, 2005, 57).

Kaip matyti, gana dažnai matomas adresanto teigiamas, pozityvus adresato vertinimas, artimas jų ryšys. Dažniausiai teigiamą vertinimą rodantys kreipimosi žodžiai vartojami pasisveikinant, nes maloniu bendravimu (kreipimusi) užmegzti ryšį yra lengviau nei šurkščiu. „Be to, maloniai kreipiniai turi aiškią apeliacinę funkciją – norą sužadinti tam tikras adresato emocijas, įsiteikti, jam patikti“ (Gudavičius, 2000, 95). Taigi teigiamo ar neigiamo kreipimosi

žodžio pavartojimas dažnai priklauso nuo adresanto tikslų ir norų – norima užmegzti draugišką bendravimą su adresatu arba tiesiog pasiplūsti.

4. 4. Amžiaus ypatumai

Interneto pokalbių svetainėse, suprantama, jauni žmonės dažniausiai kreipiasi į čia bendraujančius savo bendraamžius. Tačiau kartais jie vieni kitus kreipdamiesi vadina *vaikais*, taip tarsi norėdami pabrėžti savo vyresnį amžių (kad jie jau nebeprisiklauso vaikiško amžiaus grupei) ir rodydami požiūrį į kitus pokalbio dalyvius.

Šios grupės kreipimosi žodžių nėra gausu (rasta apie 15 kartų). Į adresatus kartais kreipiamasi apibendrinamąją reikšmę turinčia daiktavardžio daugiskaitos forma (daugiskaitos vardininkas ir šauksmininkas sutampa) *vaikai*, lytis tokiais atvejais neišskiriama. Pvz.:

(1) [*Rangas*] *TalkMan* > *vaikai* *bananu noriu* (Chat04.02, 3)

(2) *nyte* > *nu nesikeikit*, *vaikai* (Beta09.15, 1)

(3) *AgA* > *gerai*, *vaikai mieli*, *vyniojuos is cia.. Jei lauksit, gal dar grisiu:))*(Beta02.28, 4)

Paskutiniajame pavyzdyje kreipimosi žodis papildomas būdvardžio *mielas* daugiskaita. Šis būdvardis teikia kreipiniui švelnumo atspalvį, nes jo leksinė reikšmė yra teigiamai konotuota: „mylimas, brangus“ (DLKŽ, 2000, 402). Neįprasta čia ir sudėtinio kreipinio dėmenų tvarka. Bendrinėje kalboje įprasta pirmiau pasakyti pažyminį ir tik po to pažymimąjį žodį. Tačiau čia aptariamieji tekstai panašūs į šnekamosios kalbos tekstus, todėl tokie kreipiniai nėra netikėti.

Kartais žodis *vaikas*, pavartotas vienaskaitos forma (kreipiantis į vieną adresatą), nėra toks malonus:

(4) [*+*] *TSSR* > *nu zinai krc geriau as patylesiu is tavo zodziu gadini sau reputacija* *vaikeli* (Chat11.19, 2)

(5) [*+*] *TSSR* > *eik tu* *mažas vaikeli* *tau dar uzaugti reikia nemazai kad in real man y akis tai pasakytum* (Chat11.19, 2)

Prie pamatinio žodžio *vaikas* pridėta priesaga *-elis*. „Dauguma priesagos *-elis*, *-ė* daiktavardžių turi gryną mažumo reikšmę“ (DLKG, 1997, 88), taigi reikštų „mažą vaiką“. Be

to, neretai priesagos *-elis*, *-ė* daiktavardžiai turi ir malonumo reikšmę, tad tokios darybos žodžiai paprastai rodo, jog „nusakomas dalykas yra malonus, mielas ar bent patinkamas, keliantis pasigėrėjimą“ (DLKG, 1997, 89), tačiau abiejuose pavyzdžiuose ši forma pavartota turint kitų tikslų – jaučiamas adresanto paniekinimas ir ironija, adresantas jaučiasi viršesnis. Todėl, kaip matyti, ši priesaga vartojama ne tik malonumui ar mažumui nusakyti (nors apskritai daiktavardis *vaikas* yra susijęs su jaunumu, nesubrendimu), o „deminutyvinis daiktavardis yra vartojamas situacijoje, kai norima asmenį sumenkinti, suniekinti“ (Macienė, 2005, 71). Kitame pavyzdyje (5) būdvardis *mažas*, paprastai nusakantis asmens (ar daikto) dydį, pavartotas prieš kreipimosi žodį, dar labiau sustiprina adresato menkinimą. Šiame sudėtiname kreipinyje adresantas pabrėžia savo viršesnę poziciją. Panaši adresanto pozicija jaučiama ir tokiame pavyzdyje:

(6) [Atanera] kapinaite > atsikabink mazvaikę (Chat11.19, 3)

Tai stilistiškai žymėtas, menkinamąjį atspalvį turintis sudurtinis daiktavardis *mažvaikė* (*mažas* + *vaikas*). Jis reiškia asmenį, kuris „elgiasi kaip mažas vaikas“ (DLKŽ, 2000, 389) arba yra „vaikas, vaikigalis“ (LKŽ VII, 979). Adresantas kreipiasi į adresatą įsakmiai (vartojama veiksmožodžio liepiamosios nuosakos antrojo asmens forma *atsikabink*), liepdamas palikti jį ramybėje.

Vientisinis kreipimosi žodis gali būti išreiškiamas ir sudaiktavardėjusiais būdvardžiais *mažius*, *-ė*; *mažutėlis*:

(7) [daktaras-26] nordi > ko tu nemięgi mazę (Chat08.05, 2)

(8) [Drunken<Elf>] pavarai, ane, mazių? (Beta05.17, 1)

(9) *agnicka* > oi mazuteli.. (Beta06.22, 1)

(10) *aurelija* > *smagu*, kad gavosi *viskas*, mano mazių (Beta09.15, 6)

Mažius, *mažė* – tai daiktavardžiai, reiškiantys „mažą vaiką, žmogų“ (LKŽ VII, 974). Daiktavardžiu laikomas ir *mažutėlis* – „mažas vaikas“ (DLKŽ, 2000, 399). Kaip matyti, kartais kreipimosi žodis gali būti išplečiamas įvardžiu *mano* (10). „Šaknies *man-* įvardžių formos nurodo daikto priklausymą kalbėtojui“ (DLKG, 1997, 261), tad *mano mažiau* rodo itin glaudų adresanto ir adresato ryšį, artumą.

Kaip rodo šios grupės pavyzdžiai, jaunimo kalboje pastebimas noras užimti vyresnio asmens poziciją, tarsi įsitvirtinti suaugusiųjų pasaulyje, dažnai pabrėžiama, kad jų mintys nesutampa su tuo, kas būdinga jaunimui. Todėl kreipiantis į savo bendraamžius, vartojami ekspresyvūs kreipimosi žodžiai, kuriais adresatai tarsi „išmetami į užribį“ – į kitą amžiaus

grupę. Tokiems kreipimosi žodžiams priklauso leksemos: *senis, senė, didedas, pensininkas*. Pvz.:

(11) *Laisvas* > *Siaulensks, seni, zdarov tundra* :) nu kalts as kalts.... :)) (Beta10.17, 1)

(12) *mmx* > *tu nejuokauk senį*:)) (Beta02.28, 8)

(13) [*Romeo...*] *Ingoosshka* > *nu sene, ka veikiam?* (Chat02.12, 5)

(14) [*virtuali_mergaite*] *biess22* > *diedaj ar tu zinai ka galiu pasirinkti* (Chat06.25, 6)

(15) *AgA* > *Elai:*) *ot, pensininke*:)) (Beta02.28, 2)

Daiktavardžiais *senis, -ė, didedas* paprastai įvardijamas senas žmogus, žodžio *pensininkas* reikšmė – „kas gauna pensiją“ (DLKŽ, 2000, 545). Jaunimo kalboje šios leksemos įgauna kitą prasmę – jos vartojamos norint išsiskirti, turėti lygias teises su suaugusiais žmonėmis. Ko gero, šnekamojoje kalboje jas dažniau vartoja vaikinai, kreipdamiesi į savo draugus, nors, kaip matyti iš pavyzdžių, gali būti kreipiamasi ir į merginas (13), ir taip kreiptis gali pačios merginos (14). Kreipiamasi dažniausiai į vieną adresatą. Vienuoliktajame sakinyje kreipimosi žodžių yra ir daugiau. Žinant šios kalbinės situacijos kontekstą, jog adresantas kreipiasi į pažįstamą adresatą, kurio slapyvardis yra *Siaulietis*, jis vartoja ir šnekamosios kalbos formą *Siaulensks*, ir po pasisveikinimo einantį perkeltine reikšme pavartotą kreipimosi žodį *tundra*, kuris reiškia „amžinojo išalo kraštas, kur auga tik samanės, kerpės, krūmai“ (MTŽŽ, 2000, 437). Matyt šis žodis adresantui turi neigiamą konotaciją.

Taigi, nors pokalbių svetainėse bendrauja jauni žmonės, jie, siekdami kreiptis įdomiau, parodyti norimą užimti vietą visuomenėje, renkasi kreipimosi žodžius, kurie įvardija amžių, opozicišką jų tikrajam amžiui: *vaikas* versus *senis*.

4. 5. Bendras žmogaus įvardijimas

Dabartinės lietuvių kalbos žodyne žodžio *žmogus* viena iš reikšmių yra „gyva, mąstanti visuomeninė būtybė“ (DLKŽ, 2000, 962). Būtent šia pirmąja reikšme jaunimo kalboje ir vartojama žmogaus sąvoka. Nagrinėtose pokalbių svetainėse tokių atvejų, kai kreipimosi žodžiu eina leksinis vienetas *žmogus*, surinktoje medžiagoje užfiksuota apie 20. Vos keletą kartų kreipiamasi vienaskaitos forma *žmogau*:

(1) [nستا66] Kintas > ziaurus tavo poziuriai y moteri ..y meile ..kad neistikimybė skatina jaumus? zmogau .....gydykis :G (Beta07.01, 2)

(2) pasikelusi > clastera> aciu zmogau :))) (Beta12.01, 2)

Norint geriau suprasti pavartotos žodžio formos reikšmę, reikia pažiūrėti į kalbėjimo situaciją: pirmuoju atveju mergina pyksta ant vaikinio, kad jis su ja negražiai pasielgė, antruoju atveju adresantas dėkoja adresatui už paslaugą. Daiktavardis *žmogus* paprastai yra neutralus, neturintis jokio emocinio atspalvio, toks jis yra antrajame pavyzdyje. Pirmojo pavyzdžio kalbinėje situacijoje jis skamba kiek griežtokai ir bauginančiai. Galima jausti neigiamą adresanto požiūrį į adresatą, tai sustiprina ir po kreipimosi žodžio vartojamas daugtaškis, rodantis tam tikrą nutylėjimą ir keliantis įtampą bei turintis priversti adresatą susimąstyti. Po kreipimosi žodžio pasakomas griežtas paliepimas – *gydykis*.

Kitais rastais atvejais leksema *žmogus* vartojama daugiskaitos forma. Tokia forma turi apibendrinamąją reikšmę, adresatas – daugiau nei vienas asmuo:

(3) [laimė] zmones kaip isbanint?(Chat10.17, 16)

(4)[sauullyyttee] zmones, kur jus? (Chat01.14, 3)

(5) [saM'as] zmones kajpp cia skaytyt pranesimus ? (Chat02.12, 4)

(6) KRISTUUTE > niu sveikucia zmones,kp jusu taip kazko mazokai?gal todel,kad atsilo oriukai!!!!ir isilakstet visi:)))(Beta09.15, 4)

(7) [universal] labi zmogaij.(Chat08.15, 11)

(8) KRISTUUTE > iki zmogeliukai (Beta02.28, 7)

(9) [sauullyyttee] zmogeliukai, kaip einas?(Beta02.14, 5)

(10) [sauullyyttee] visi linksmi zmoguciai rasykit (Chat04.02, 2)

Kaip matyti iš pavyzdžių, toks kreipimosi žodis vartojamas keliais atvejais: pirmaisiais penkiaisiais atvejais į adresatus kreipiamasi klausiamąja intonacija, norima ką nors sužinoti, kitais atvejais kreipiamasi pasisveikinant (7) ar atsisveikinant (8), pasiteiraujant (9), prašant (10). Atkreiptinas dėmesys, jog atsisveikinant, teiraujantis, prašant vartojamos mažybinės maloninės formos (su priesagomis *-(i)ukas, -utis*), kurioms būdingas „šiltumo, draugiškumo atspalvis“ (Kučinskaitė, 1990, 72).Tokiais kreipimosi žodžiais tarp adresanto (kalbintojo) ir adresatų tarsi stengiamasi užmegzti draugišką kontaktą. Kartais kreipiamasi gana įdomia, matyt, jaunimui būdinga leksema *žmogus* daugiskaitos forma *žmogaij* (7). Ši forma, suprantama, bendrinei kalbai neteiktina dėl netaisyklingos darybos (turėtų būti *žmonės*), tačiau jaunimui, ko gero, ji priimtina dėl savo išskirtinumo.

4. 6. Kiti kreipimosi žodžiai

Rasta atvejų, kai adresantas kreipiasi į pokalbių dalyvius apibendrintai (daiktavardžiu arba įvardžiu). Dažnai tai perkeltinę reikšmę turintys kuopiniai daiktavardžiai. Jie gali būti teiktini bendrinei lietuvių kalbai (a) arba neteiktini (b):

- a) (1) *Faktas* > *sweika* tauta (Beta03.04, 6)
- (2) [*kraftute*] *niu ka veikiat* liaudis (Chat10.17, 12)
- (3) [*jimis*] *ka* lietuva *prikolina* (Chat09.09, 4)

Šie atvejai – tai metonimijos (žodžių reikšmės perkėlimas, grindžiamas sąvokų ryšiu (Župerka, 1997, 63)). Adresantas turi galvoje visus pokalbių svetainėje esančius internautus.

- b) (4) *Zuikis* > *SVEIKI* CHEBRA!!!! (Beta10.17, 8)
- (5) [*fotograff*] hebra *nesnekekit apie maista , bloga daros* (Chat06.25, 1)
- (6) *SCROM* > *ZDAROFF* REBIATOS (Beta10.17, 1)

Į daugelį adresatų, kaip matyti, kreipiamasi ir žargonu *chebra*. KPP nurodytos dvi šio žodžio reikšmės: „1. draugužiai, vyručiai, vyrai“ ir „2. būrys, banda, kompanija“ (KPP, 1985, 52). Tad adresantas gali taip kreiptis į tuos adresatus, kuriuos pažįsta, arba į visus bendraujančiuosius. *Rebiatos* – taip pat iš rusų kalbos perimtas leksinis vienetas, bendrinei lietuvių kalbai neteiktinas. Jaunimo šnekamojoje kalboje taip kreipiantis dažniausiai galima išgirsti vaikus. Kaip teigia J. Džežulskienė, „vyrams būdinga griežtesnė leksika“, jiems svarbus dominavimas, valdanti poza (Džežulskienė, 1994, 57), gaujos jausmas, kurią tokiuose kreipimosi žodžiuose ir galime išvelgti.

Kreipiamasi kartais ir įvardžiu *visi*, kuris reiškiamas naudininko linksniu:

- (7) [*fiebre*] *labas* visiem (Chat08.22, 13)
- (8) [*nightman2011*] *la* visiems (Chat10.17, 21)

Rasta ir netikėtų kreipimosi žodžių konstrukcijų (*ant* + kilmininko linksniu pavartotas įvardis), kurios vartojamos pasisveikinant ar atsisveikinant ir neteiktinos bendrinei kalbai.

Pvz.:

- (9) *robas* > *labas rytas* ant visu:-) (Beta02.28, 3)
- (10) *ShinyBoy* > *stela* > *labas ir* ant taves:-) (Beta02.28, 8)
- (11) *Skrajute* > *grazaus vakaro* ant visu..ciau braskes..) (Beta02.28, 2)

Kaip teigia J. Šukys, „prielinksnio *ant* konstrukcijos gali reikšti **objektą**, į kurį nukreiptas veiksmas“ (Šukys, 1998, 360), tačiau minėtais atvejais į adresatą(-us) nėra nukreiptas veiksmas, o prieš šią konstrukciją vartojami pasisveikinimai ar atsisveikinimai. Kadangi tokių konstrukcijų rasta ne viena, galima spėti, jog jaunimo kalboje ji kartais vartojama ir nėra nauja.

Apibendrinant šį skyrių, galima teigti, jog kreipimosi raiška jaunimo kalboje yra labai įvairi, kreipimosi žodžiai aiškiai galimi skirti į tam tikras grupes. Kai kurių atveju, minėtų A. Valeckienės, pvz., kreipinių pagal socialinę padėtį, giminystę, interneto pokalbių svetainėse nerasta. Kaip matyti, kreipiantis jaunimui svarbiausia nurodyti asmens slapyvardį, lytį, amžių ar tiesiog bendrai kreiptis į žmogų, dažnai jį įvertinti ir apibūdinti teigiamai ar neigiamai. Nuo to priklauso, koks ryšys (draugiškas ar ne) užmezgamas ir palaikomas tarp adresanto ir adresato. Tokios yra ir konkreitiems asmenims, ir visiems kitiems pokalbio dalyviams skirtos frazės.

Kreipimosi žodžiai paprastai vartojami pačioje pasakymo pradžioje. Taip dažniausiai atkreipiamas adresato dėmesys. Kreipiniai gali būti vartojami ir sakinio pabaigoje ar viduryje. Vyrauja daiktavardiniai, vientisiniai kreipiniai.

Galima teigti, jog kreipimosi žodžių pasirinkimo raiška jaunimo kalboje priklauso nuo konkrečios situacijos, tačiau ne atsižvelgiant į realius komunikacijos akto dalyvių socialinius santykius, o labiau į psichologinę kalbos situacijos charakteristiką: draugiška – nedraugiška, nervinga – nenervinga, geranoriška – negeranoriška (Čepaitienė, 1994, 10). Kai pašnekovai tarpusavyje bendrauja draugiškai, jie renkasi arba neutralią (kreipiamasi slapyvardžiu), arba teigiamai konotuatą kreipimosi formą (mažybines malonines priesagas, kreipiamasi gyvūnų, augalų pavadinimais ir kt.), kai jaučiama nervinga ir įtempta atmosfera – pasipila neigiamą konotaciją turinčios leksemos. Nuo adresanto pokalbio tikslų priklauso ir kreipimosi raiška, kreipiantis į daugelį adresatų: jeigu adresantas nori užmegzti draugišką ryšį (dažniausiai su priešinga lytimi), jis vartoja teigiamą konotaciją turinčias leksemas, mažybines priesagas; jeigu adresanto tikslas yra žūtbūt atkreipti dėmesį, tiesiog išlieti neigiamas emocijas, suprantama, jis renkasi šiurkštesnę atspalvį turinčią leksiką.

5. Pasisveikinimai

Sveikinimasis – tai iš esmės draugiškumo ir pagarbos reiškimas, jis yra turbūt labiausiai paplitęs mūsų gyvenimo paprotys. Juo paprastai pradedamas beveik kiekvienas pokalbis. Todėl pirmoji mintis, apsilankius pokalbių svetainėse, turėtų būti būtent pasisveikinimas – tam tikra ryšio užmezgimo formulė. Tai dar vienas būdas adresantui atkreipti adresato(-ų) dėmesį.

Lietuvių kalboje yra nemažai sveikinimosi formų. „Daugelis Europos tautų pasisveikinimui yra apibendrinę dvejopas frazes: 1) linkinčias gero tam tikru paros metu (*laba diena*); 2) linkinčias sveikatos (*sveiki*)“ (Čepaitienė, 2002, 47). Dabartinis kalbos vartotojas vargu ar atkreipia dėmesį, kad frazėmis *labas rytas, laba diena, labas vakaras* žmogui linkima gero, malonaus ryto, dienos ar vakaro. Kartais sveikinamasi vartojant galininko linksnį: *labą rytą, labą dieną, labą vakarą*. Familiarų atspalvį turi *labas rytelis, laba dienele, labas vakarėlis*. Visos šios pasisveikinimo formos taisyklingos, tačiau vartotinos atsižvelgiant į situaciją. Su artimu pažįstamu ar draugu paprastai sveikinamasi nuoširdžiau ir šilčiau, nei su mažai pažįstamu žmogumi.

Neoficialioje aplinkoje lietuviai sveikinas žodžiu *labas*. Nors paprastai oficialioje aplinkoje šis būdvardis derinamas su paros metą žyminčiu daiktavardžiu, kai jis vartojamas tik vienas, šis žodis su niekuo nederinamas: nei su paros meto, nei su pašnekovo lyties įvardijimu. Taip sveikinantis svarbu aktualizuoti ne paros metą, bet tarpasmeninius santykius, išreiškiamus ‘gerumą’ žyminčiomis sememomis (Čepaitienė, 2002, 47).

Sveikinamasi dažnai ir žodžiais *sveiki, sveikas*. Šie seniau reiškę sveikatos linkėjimą pasisveikinimo žodžiai yra derinami su pašnekovo lytimi (*Sveikas; Sveika; Sveiki; Sveikos*). Jie gali sudaryti įdomias frazes kartu su būdvardžiu: *Sveiki gyvi; Sveikas drūtas*. Tokios pasisveikinimo formulės vartojamos kreipiantis į kitą asmenį, paprastai į neblogai pažįstamą – į draugą ar giminaitį. Pasak G. Čepaitienės, „sveiko žmogaus būseną mūsų protėviams buvusi itin branginama vertybė, nes ir svečiai buvo pasitinkami žodžiais *Sveiki atvykę!* Taigi džiaugtasi, kad kelionė jų nenuvargino, kad niekas nepasiligojo“ (Čepaitienė, 2003, 51).

Kaip matyti, būdvardžiai *labas* ir *sveikas*, vartojami pasisveikinimo formulėse, yra patyrę skirtingą desakralizacijos laipsnį: žodis *labas* pasisveikinimo formulėse yra netekęs nominacinės reikšmės, virtęs etiketo ženklu ir, matyt, laikytinas jaustuku. Žodis *sveikas*

pasiveikinimo formulėse dar nėra praradęs leksinės reikšmės, nors gramatinė reikšmė taip pat kinta. Vartojamas kaip grynas pasiveikinimo žodis, jis išlaiko būdvardžio ypatybes (*sveikas drūtas, sveikas gyvas*) (Čepaitienė, 2002, 47). Tačiau *sveiki* taip pat laikomas jaustuku.

Interneto pokalbių svetainėse jaunimas kartais sveikinas neutraliosiomis, tinkančiomis sveikintis bet kuriose kalbos etiketo situacijose, formulėmis:

- (1) [*wanilla-20*] *laba vakara* (Chat02.12, 5)
- (2) [*julie14*] *Laba diena* *visiems kaip nuotaikos?* (Chat02.12, 4)
- (3) *INGRIDITA* > *labas vakaras* *visiems;))))* (Beta02.28, 13)

Kartais tos pačios formulės pakeičiamos taip, kad turi buitiniam stiliui būdingo neoficialumo atspalvį:

- (4) [*dovija_26*] *labs vakars* (Chat08.15, 7)
- (5) *nyte* > *Laba dienele* *visiem* (Beta03.04, 4)

4-ajame pavyzdyje pasirinkta šnekamosios kalbos pasiveikinimo forma – vartojamos sutrumpėjusios abiejų dėmenų galūnės. 5-ajame pavyzdyje antras dvižodžio pasiveikinimo dėmuo – mažybine malonine reikšme vartojamos priesagos *-elė* vedinys iš paros metą reiškiančio daiktavardžio *diena*.

Jaunimas jas gana retai renkasi, kadangi šios pasiveikinimo formulės yra dvižodės ir dažniausiai vartojamos oficialioje aplinkoje. Žymiai dažnesnis jaustukas *labas* (pavartotas net 160 kartų) ir jo įvairios formos, kurios, matyt, yra paplitusios jaunimo kalbėsenoje (žr. 3 priedą, p. 67). Šis žodis pokalbių svetainių lankytojų gali būti vartojamas įvairiai: keičiant jo fonetinę struktūrą, sudarant naujus žodžius. Vienas iš šio jaustuko vartojimo variantų yra priebalsio *l* minkštinimas balsiu *i*, tai teikia pasiveikinimui švelnumo atspalvį, pvz.:

- (6) *vandenis* > *liabukas* *visiems...* (Beta02.28, 10)
- (7) *angelocek* > *aramis:))* *niu va nors vienas vienintelis...liabu:)))* (Beta09.15, 3)

Gana dažnai prie šaknies *lab-* pridedamos įvairios priesagos ir galūnės, kurios bendrinėje kalboje su šia šaknimi nevartotinos: *-a* (8), *-i* (9), *-u* (7), (10), *-uka* (11), *-ukas* (6), (12):

- (8) _____ [*Ingoosshka*] „*Angeliuke*“ > *laba* *geros, o kaip tavo?* (Chat02.12, 4)
- (9) [*universal*] *labi* *zmogaij* (Chat08.15, 11)
- (10) [*Kasmaras*] *syda* > *labu* ☺ (Chat01.23, 5)
- (11) *INGRIDITA* > *indra* > *labuka* *...pasiilgau:))))* ***** (Beta02.28, 13)
- (12) [=S.I.R.D.E.L.E.=] *julie14* > *labukas* ☺)))))) (Chat02.12, 2)

Kartais iš jaustuko *labas* padaromi daiktavardžių dariniai ((6) ir (12) pavyzdžiai). Tokie darybos atžvilgiu netipiški, individualūs dariniai vadinami okazionalizmais (Gaivenis, Keinys, 1990, 136). Jaunimo pasisveikinimams jie teikia išskirtinumo.

Suskaičiuoti 29 atvejai, kai vartojama tik dviraide jaustuko *labas* santrumpa – *la*:

(13) **SPORA-** > *Duta pupis siandien silpnas:))))(la:))))* (Beta03.04, 1)

(14) [**Atanera**] *kapinaite > la* (Chat11.19, 2)

Pasisveikinti įdomiau bandoma ir taip – pabrėžiamo žodžio raidės rašomos kelis kartus. Kartojami gali būti ir balsiai (*a, u*), ir priebalsiai (*l, b, s*), pvz.:

(15) **klivija** > *Ganytojau>labuu :)* (Beta02.28, 12)

(16) **ShinyBoy** > *tula> labuuuuuciukas:))*** (Beta02.28, 5)

(17) **Dute** > *Palmyte> laaaabas:)**** (Beta03.04, 2)

(18) **Tija** > *zofija:))liaabute:)* (Beta03.04, 1)

(19) **snaigiux** > *llllaaaaabbbbbaaaaasssss* (Beta03.04, 2)

(20) [**bagirri**] *labass vakareliiss* (Chat08.15, 9)

Nors paprastai tokios rašytinuose tekstuose pasitaikančios paralingvistinius elementus žyminčios priemonės vadinamos sakytinės kalbos emfatinės (pabrėžiamosios) intonacijos rašytiniu imitavimu (Župerka, 1997, 10), čia dažniausiai jos intonacijos neperteikia, o yra tiesiog įmantravimas, noras atkreipti adresato(-ų) dėmesį į adresanto pasisveikinimą.

Kartais pasisveikinimas tampa sintaksine komponavimo figūra – kartojimu, kai kelis kartus kartojamas pasisveikinimo žodis *labas*:

(21) **Zofija** > *Tija> Oi... labas labas :))**** *Du kiaušiniai pusryčiams ar obuolių pyragas?.. ;))* (Beta03.04, 1)

(22) [**Hagere**] *Labas labas mazi ir dideli* (Chat04.02, 1)

Šia figūra, pasak K. Župerkos, paprastai „telkiamas dėmesys į kartojamus žodžius, iškeliamas veiksmo stiprumas ar ilga trukmė, daiktų gausa“ (Župerka, 1997, 72). Čia nereiškiamas nei veiksmo stiprumas, nei trukmė, o labiau telkiamas dėmesys. 21-asis pavyzdys išsiskiria dar ir tuo, jog jame matyti ir žaismingumo elementų – rimuojasi ir atsikartoja būdvardžio *labas* galūnė su kito žodžio *pyragas* galūne. Tokie žaidimo elementai primena vaikų kalbėsenai būdingus besirimuojančius pasakymus ir kitokius garsinius sąskambius.

Pasisveikinimo žodžių iškraipymas, pašmaikštavimas ir žaismė matyti tokiuose pasisveikinimuose:

(23) *chemyza > liabas dienas...rrrr....lyja outside...fuuuuu....*(Beta02.28, 4)

(24) *Tula > lappa tienna;))* (Beta02.28, 4)

Kitas dažniausiai vartojamas stilistinį atspalvį turintis lietuviškas pasisveikinimo žodis – *sveiki, sveikas, sveika*. Šis jaustukas, kaip ir dera, derinamas su adresato lytimi (žiūrima ir į skaičių):

(25) [*kotrutee*] *norintis... > sweijkas* (Chat09.23, 1)

(26) [*Kasmaras*] *Vamp sveiks* (Chat01.23, 5)

(27) *PALMYTE-29 > DUTE>>>>>SVEIKUTE:)*** (Beta03.04, 2)

(28) *chemyza > shypt>sveikutia:DDD* (Beta02.28, 4)

(29) *METALLICA > sveikos visos ir visi :)* (Beta02.28, 10)

(30) [*Jurgutia15_wlnju*] *sveiki wisi mazi ir dideli!!* (Chat02.12, 1)

(31) [*bagirri*] *swejkuciai* (Chat08.15, 9)

Kaip matyti, šis jaustukas vartojamas kreipiantis ir į vieną, ir į daug adresatų. Kaip rodo (27), (31) pavyzdžiai, prie jo kartais pridodama priesaga *-utis, -ė*. 28-ajame pavyzdyje, matyt, gali būti ne rašybos klaida, o specialus tokios galūnės pasirinkimas, norint dar labiau sušvelninti pasisveikinimo formą. (26) pavyzdyje pasisveikinimas – šnekamosios kalbos variantas (sutrumpinta galūnė). Kai kuriais atvejais raidė *i* pakeičiama į *j* (31), arba abi raidės rašomos drauge (25), kartais lietuvišką *v* keičia anglų kalbos abėcėlės raidė *w* (25), (30), (31).

Šios pasisveikinimo formulės (*sveiki*) gramatinė raiška pastebėta ne tokia įvairi, kaip jaustuko *labas*, tačiau ji mėgstama trumpinti trijų raidžių santrumpa *swx* (14 atvejų), *svx* (2 atvejai):

(32) [*=*] *> owidijus > swx* (Chat01.23, 6)

(33) [*Mc"Marcius117*] *Amzinas_Studentas > svx* (Chat08.15, 1)

Tokie sutrumpinimai yra vadinami kontekstiniais, nes jie nėra pasidaryti įprastu būdu ir suvokiami tik iš konteksto (Ryklienė, 2001, 14). Panašu, jog svetainėse bendraujantiems žmonėms jie turi aiškią reikšmę – pasisveikinimą.

Kaip matyti, lietuviškus rašmenis pasisveikinimuose kartais pakeičia nelietuviški: raidę *v* keičia angliška *w*, o vietoj lietuviškų *ks* esti raidė *x*.

Pasisveikinti kartais mėgstama angliškais ir rusiškais žodžiais: *halou, priviet, zdorov* ir pan. (Jų pavartojimo dažnumą žr. 3 priede, p. 67). Jie kartais rašomi taip, kaip tariami, sutrumpinami, ar pridodama papildoma galūnė. Aišku, viešajai kalbai šie žodžiai nepriimtini dėl nelietuviškos raiškos. Dažniausiai pavartotas angliškas *hi* (19 kartų). Pvz.:

(34) [*leprikonas*] *> hello everybody:))))* (Beta09.15, 3)

(35) [*<-S-e-r-i-o-g-A-]*] *> hi* (Chat02.2, 4)

- (36) [*urtyte*] hey. (Chat02.12, 1)
- (37) [*universal*] *pilkas_wilkas* > haja (Chat08.15, 11)
- (38) [*sajknot*] *blondinka...* > privet (Chat08.15, 10)
- (39) [*D.E.V.I.L.-6666*] *owidijus* > priet (Chat01.23, 6)
- (40) [*pilkas_wilkas*] *dgs* > pret (Chat08.15, 3)
- (41) [*dgs*] *Amzinas_Studentas* > zdrf (Chat08.15, 3)
- (42) [*muktar*] *Amzinas_Studentas* > ;G zdarova (Chat08.15, 5)
- (43) *ShinyBoy* > *ewka*> zdarov (Beta02.28, 5)

Šalia tradicinių lietuviškų ir jaunimui įprastų anglišku ar rusišku pasisveikinimų, rastas ir toks atvejis, kuris panašus į palinkėjimą, tačiau šioje kalbinėje situacijoje atlieka pasisveikinimo funkciją:

- (44) *Ganytojas* > Ramybe prisijungusiems: (Beta08.12, 1)

Šis pavyzdys panašus į Šv. Mišių dalies (ramybės linkėjimo ritualo) perfrazavimą. Tai galėtų patvirtinti ir adresanto pasirinktas slapyvardis – *Ganytojas*. Šiuo tikriniu daiktavardžiu katalikų religijoje vadinamas Jėzus Kristus. Pokalbių svetainės lankytojas tarsi perima dieviškas funkcijas ir ramybės linki *prisijungusiems* prie pokalbio. Toks palinkėjimas šnekamajai kalbai paprastai nebūdingas, nes turi aukštojo stiliaus atspalvį ir pokalbių svetainėje skamba gana keistai ir netikėtai.

Kalbininkė A. Ryklienė pasisveikinimais laiko ir tokius, jos tyrinėtose naujienų grupėse, rastus pavyzdžius: „*Mes esam du kažkantai; Nu va, kairėje matote mano snukelį*“ (Ryklienė, 2000b, 4) ir pan. Panašių atvejų rasta ir pokalbių svetainėse, pvz.:

- [*Grr...Gabija...*] *we are metalheads* (Chat01.23, 5)
- speakiz2* > *man 22 as savo plaukus y kasytes pinu :))* (Beta03.04, 2)
- [*SexoPate*] +*BOSSs+* > *man 19 seip ieskau normaliu bernu!* (Beta02.24, 2)

Kaip rodo pavyzdžiai, šiomis frazėmis adresantai įvardija save, todėl, darbo autorės nuomone, jos ir laikytinos prisistatymais, o ne pasisveikinimais. Dažniausiai prisistatydami pokalbių dalyviai nurodo savo amžių, asmenines savybes ir pageidavimą susipažinti su tam tikru asmeniu. Taigi galima teigti, jog šiose situacijose pasireiškia ne tik fatinė (ryšio užmezgimo) funkcija, bet ir referencinė kalbėjimo akto funkcija, kai norint susipažinti „pateikiama nors ir minimali, bet svarbi informacija apie nepažįstamą asmenį“ (Čėpaitienė, 1997a, 46).

Kaip matyti, pasisveikinimų raiška labai įvairi, juose gausu žaismės. Priešingai nei tikėtasi, dažniausiai jaunimo kalboje vartojami lietuviški pasisveikinimai.

6. Atsisveikinimai

Atsisveikinimo žodžiais paprastai turėtų būti baigiami visi pokalbiai. Šito reikalauja bendros mandagaus elgesio taisyklės, kai kuriose „Tinklo etiketo“ versijose, kaip jau minėta, taip pat raginama atsisveikinti. Pokalbių svetainių dalyviai ne visada elgiasi pagal etiketo taisyklės, čia galioja savi dėsniai. Ir tai vėlgi lemia interneto specifika – galima „migruoti“ iš vieno kanalo į kitą, o apie palikusius pokalbių svetainę pranešama ekrane pasirodančiose eilutėse, kurių itin gausu: *Gintas paliko mus (timeout)* (Beta03.04,1), *SATAN leaves the channel* (Chat04.02, 3), *indrulka1 quits* (Chat09.23) ir pan. Iš bendro pokalbio dalyviai dažnai persikelia bendrauti į privačią aplinką, todėl su ten likusiais dalyviais neatsisveikina, nes dar gali į bendrą kanalą bet kada sugrįžti. Jeigu taip ir neįvyksta, galbūt jie, prieš visiškai palikdami pokalbių svetainę, atsisveikina su tuo asmeniu (tai gali būti ir keli pašnekovai), su kuriuo kalbėjosi asmeniškai. Nors tai, kad paliekantys pokalbį neatsisveikina – internete nelaikoma nemandagumu. Norint nutraukti bet kokio pobūdžio internetinį pokalbį, nereikia galvoti, kaip tai padaryti: „jei kas nors pavargsta skaityti laiškus, paprasčiausiai išjungia konferenciją visai nepasirodydamas nemandagus“ (cituojuama pagal: Ryklienė, 2000a, 100). Tai galioja ir sinchroniam bendravimui pokalbių svetainėse. Galbūt todėl atsisveikinimų, palyginti su kreipimosi žodžiais ir pasisveikinimais, aptariamose pokalbių svetainėse pavartota nedaug (90 kartų), tačiau kai kurie iš jų yra įdomūs kalbos etiketo tyrimui.

Bendraujant internetu, esama pokalbio pabaigai paprastai būdingų lietuviškų atsisveikinimo žodžių. Tikėdamiesi dar susitikti, žmonės dažnai sako vieni kitiems: *iki pasimatymo; iki susitikimo; iki greito (malonaus, laukiama, sutarto) susitikimo*; arba: *iki vakaro; iki rytojaus*; ir pan. Nors, pasak A. Kučinskaitės, šiam atsisveikinimui „įsigalėti bus turėjusios įtakos mūsų kaimynų slavų ir vokiečių analogiškos atsisveikinimo formos“ (Kučinskaitė, 1990, 20), jam turėtume pripažinti bendrinės kalbos teises ir laikyti jį taisyklingu, tinkamu vartoti. Tyrinėtose pokalbių svetainėse rasta kur kas daugiau atvejų, kai atsisveikinama lakoniškesne forma – tik vienu žodžiu *iki*. Ši atsisveikinimo forma dažniausia, ji pavartota 33 kartus. Todėl galima sutikti su A. Kučinskaite, kuri teigia, kad dažniausiai tai paauglių, jaunuolių mėgstamas atsisveikinimas (Kučinskaitė, 1990, 21):

(1) [*gravity_gril*] iki (Chat03.05, 3)

(2) *uztinusi > pasikeisi nicka? ok, iki:)))* (Beta09.15, 2)

Iš šio atsisveikinimo padaromas darinys su priesaga *-(i)ukas* (3) (tai okazionalizmas), kuri gali būti sutrumpinta (šnekamosios kalbos variantas) ir vietoj lietuviškų raidžių *ks* pasirenkama nelietuviška raidė *x* (4) :

(3) *yzzy > aga lauxim lauxim..ikiukas:)***** (Beta02.28, 4)

(4) [*sauullyyttee*] *ikiux* (Beta02.24, 3)

Kitas dažnai vartojamas nagrinėjamos pokalbių svetainėse viešajai kalbai netinkantis, tačiau būtiniėje šnekamojoje kalboje gana įprastas atsisveikinimo žodis *ate*, pvz.:

(5) [*chat~on*] +*caca* > *ate* *myliu tave* (Chat08.15, 8)

(6) [*Asentra*] *muktar* > *atia* (Chat08.15, 7)

(7) *AgA* > *yzzte:)***** *te te;*) (Beta02.28, 4)

Vartojami du šio atsisveikinimo variantai – *atia* ir *ate*. Penktajame pavyzdyje adresantas atsisveikindamas išreiškia ir savo emocijas – taria meilės žodžius (*myliu tave*), čia jaučiamas artimas pašnekovų ryšys. Paskutiniame pavyzdyje matyti vaiko kalbos imitavimą primenantis atsisveikinimo formulės perdirbinys – *te, te*.

Vakare, prieš naktį sakomas neutralus žodis *labanaktis* ar trumpesnė jo forma *labanakt* tinkami vartoti visiems ir visais atvejais (Kučinskaitė, 1990, 20). Tokių atvejų (išskyrus *labanaktis*) rasta nedaug, pvz.:

(8) [*siireena19*] *Amzinas_Studentas* > *labanakt* *meile* (Chat08.15, 5)

(9) [*owidijus*] *Mielk@* > *labanakt* (Chat06.06, 3)

Kartais atsisveikinama maloniais žodžiais, reiškiančiais palinkėjimą:

(10) [*Asentra*] *Amzinas_Studentas* > *ner cia ko taip ilgai....tai labos :)* (Chat08.15,7)

(11) [*daktaras-26*] *nordi* > *saldziu* (Chat08.5, 2)

(12) [*kapinaite*] *Rangas* > *saldziu sapnu* (Beta07.29, 4)

Palinkėjimai *saldzių sapnų* ir *labos nakties*, kaip matyti, dažnai yra trumpinami – vietoj dvižodės formulės dažniausiai vartojamas vienas, pirmasis, formulės dėmuo: *labos, saldzių*. Bet kokių atvejų, kiekvienam aišku, jog taip linkima *saldzių* (*saldus* „prk. malonus“ (DLKŽ, 2000, 678)) *sapnų* ar *labos nakties*. Nors tokie palinkėjimai taip pat jau yra praradę nominacinę reikšmę, ir vartojami atlieka jau tik fatinę funkciją, tačiau taip vistiek daugiau ar mažiau rodomas dėmesys pašnekovui, nei vienu žodžiu *iki*.

Atsisveikinant kartais palinkima ir geros dienos, vakaro, gerų pokalbių:

(13) [*Rangas*] *kapinaite* > *axa geros dienos* (Beta07.29, 4)

(14) *nox* > *uztinusi..> tiek to...;)...gero vakaro..;*) (Beta09.15, 5)

(15) *Lumidee* > ikiukas visi:)* geru pokalbiu:) (Beta08.12, 1)

(16) *Dangus* > *angeliux i tau* gero bei linksmo vakariuko ;) (Beta09.15, 4)

Palinkėjimai yra sakomi linkint *ko nors*, todėl visada reiškiami kilmininko linksniu. Kadangi linkima būdvardžiais *geras* („teikiantis pasitenkinimą, patogus, jaukus“ (DLKŽ, 2000, 169)) ar *linksmas* („žadinantis gerą nuotaiką, džiuginantis“ (DLKŽ, 2000, 372)), tai rodo, kas adresantui yra svarbu, ką jis vertina teigiamai – gerą bei linksmą vakarą (malonumo įspūdį sutvirtina ir priesaga *–(i)ukas*), gerus pokalbius. Taigi ir vienam adresatui, ir daugeliui adresatų skiriami linkėjimai gali būti susiję su pokalbių tema.

Atsisveikinimo, priešingai nei pasisveikinimo, formulių keliaraidžių santrumpų nevertinama. Galbūt todėl, kad pasirenkamos tokios lietuviškos atsisveikinimo formulės, kurios ir taip trumpos. Tačiau ir atsisveikindamas jaunimas nevensia parodyti savo kalbos ypatumų. Čia atsisveikinant vartojami žargono žodžiai *bai, čiau* ir pan. Šiuos žodžius jaunimas vartoja jau kelis dešimtmečius. Pvz.:

(17) [*~Kisk@~*] *nordi* > bye (Beta07.29, 3)

(18) [*~Kisk@~*] *Rangas* > ciauu (Beta07.29, 4)

(19) *Skrajute* > *grazaus vakaro ant visu..ciau braskes..:*) (Beta02.28, 2)

Devynioliktajame pavyzdyje matyti žaismingas atsisveikinimas *čiau braškės*, kuris yra sutrumpintas jaunimo atsisveikinimo *čiau braškės – susitiksime kompote* variantas, taip pat ir prieš tai pasakytas palinkėjimas *grazaus vakaro*.

Yra ir savitų atsisveikinimų, kai pokalbį paliekantis dalyvis atsisveikina ne įprastomis tradicinėmis lietuviškomis ar žargoninėmis formulėmis, bet: a) pasakydamas tam tikrą veiksmą, rodantį slinkties veiksmą, kurį jis ruošiasi atlikti, arba nerodantį slinkties veiksmo; b) pavartodamas neteiktiną nelietuviškos leksikos žodį. Šiuos rastus atsisveikinimus galima skirti į tokias grupes:

1) lietuviška leksika:

a) tiesiogine reikšme vartojami veiksmožodžiai:

(20) [*Ciauskute*] *tai as jau* begu *gal kur is cia* (Beta05.17, 2)

(21) *cheburaskaa* > *nu gerai, einu vel mokytis* (Beta09.15, 1)

(22) [*Rangas*] *na ka, ainu ilsetis* (Beta07.29, 4)

Drauge su slinkties veiksmožodžiais *bėgu, einu* (beje, (21) pavyzdyje vartojama tarmiška žodžio forma, kai šaknyje vietoj balsio *e* tariamas balsis *a*), adresantas pasako, dėl kokios priežasties jis palieka pokalbį (*einu mokytis, ainu ilsetis*);

b) netiesiogine reikšme vartojami veiksmožodžiai:

(23) [owidijus] <KILBORG> >jau luztu...iki.. (Chat01.23, 6)

(24) **AgA** > gerai, vaikai mieli, vyniojuos is cia.. Jei lauksit, gal dar grisiu:))
(Beta02.28, 4)

(25) **STUDENTKA21** > NA KĄ VARAU IR AŠ KUR Į LAUKUTĮ. IŠVESIU IR ŠUNELĮ PASILAKSTYTI. GERŲ POKALBIŲ VISIEMS, NORS IR NEDAUG ČIA JŪSŲ:)))

(Beta09.15, 5)

Šie pavyzdžiai rodo lietuvišką, tačiau ne visais atvejais viešojoje kalboje tinkamą vartoti leksiką. Žodis *lūžti* – negalininkinis veiksmažodis, „perk.r. silpti, linkti: Aš lūžau (*linkau prie žemės*) visas iš silpnumo, iš troškumo Ggr.“ (LKŽ VII, 718), mėgstamas vartoti jaunimo kalboje. Šioje kalbinėje situacijoje pavartotas statyviniis veiksmažodis laikytinas semantine stiliaus figūra – hiperbole, kuria reiškiamas meninis padidinimas (Župerka, 1997, 64). Adresantas nesitenkina vien atsisveikinimo žodžiu *iki* ar, sakykime, paprastu pasakymu (noriu miego, pavargau, jau einu, etc.). Jis, norėdamas parodyti savo prastą savijautą, sustiprinti emocijas, pasirenka reikšmės perkėlimą (vieną iš metaforos atmainų – hiperbolę). Kitame pavyzdyje vartojamas sangražinis veiksmažodis *vyniotis*. LKŽ nurodoma viena iš reikšmių „vikriai suktis, sukinėtis, judėti kur, apie ką: Jis moka visaip vyniotis“ (LKŽ X, 936). Tačiau šioje kalbinėje situacijoje slinkties veiksmažodis, matyt, pavartotas perkeltine reikšme, siekiant vaizdingiau nusakyti ėjimo veiksmą. Tai parodo ir konstrukcija *iš čia*. Adresantas atsisveikindamas tarsi su viltimi priduria: *Jei lauksit, gal dar grisiu*. Gana dažnai girdimas šnekamojoje kalboje, semantizmu tapęs negalininkinis veiksmažodis *varyti* (25 pavyzdys). Kaip nurodoma LKŽ, viena iš reikšmių gali būti „smarkiai vykti (eiti, bėgti, lėkti ir kt.): Aš meškere susivyniojau ir varau į namus Ss.“ (XVII, 211). Adresantas čia atsisveikindamas dar palinki likusiems gerų pokalbių;

c) frazeologizmai:

(26) **Margarita** > ok neshu kaulus lauk:) (Beta03.04, 1)

Šiame pavyzdyje adresantas pavartoja lietuvišką frazeologizmą *kaulus nešti* „bėgti, sprukti“ (FŽ, 2001, 285). Tik pirmasis žodis be lietuviškos raidės *š*, kurią internete pakeičia *s* arba *sh*. Nurodoma ir kryptis –rieveiksmis *lauk*. Nors nelabai aišku, ką adresantas turi galvoje – ar tai, jog jis ruošiasi eiti į lauką, ar tai, jog jis tuoj paliks pokalbių svetainę.

2) nelietuviška leksika:

(27) **Dangus** > perekuras bus man daba..iki (Beta09.15, 4)

(28) [**KLINTONAS**] ok ...davai ....va mano mob .. ok (Chat03.05, 3)

Viename pavyzdyje pavartotas žodis *perekuras* – rusų kalbos leksikos vienetas, reiškiantis „poilsį, pertrauką“. Šiame pavyzdyje matyti ir lietuviška atsisveikinimo formulė *iki*. Kitu atveju adresantas atsisveikina rusišku jaustuku (ir išiktuku) *davai*, kurio atitikmuo lietuvių kalboje būtų „braukš, pykš, dui“ (LKŽ XVIII, 211), tačiau jaunimo kalboje šis žodis dažnai vartojamas atsisveikinimo reikšme.

Kaip matyti iš pavyzdžių, pasirenkamos atsisveikinimo formulės dažniausiai būdingos šnekamajai kalbai, o viešojoje kalboje nevertotinos. Dvižodžiai atsisveikinimai vartojami paliekant tik vieną būdvardį ar jaustuką, t.y., pirmąją formulės žodį. Visi atsisveikinimai skirti ir vienam, ir daugeliui adresatų. Nors esti ir nelietuviškos leksikos vienetų, tačiau jaunimo kalboje nemažą ir lietuviškų atsisveikinimų įvairovę.

Išvados

Į interneto pokalbių svetainių tekstus galima žvelgti kaip į savitus tekstus, kuriais bendrauja jaunimas. Jose atsispindi šios socialinės grupės bendravimo ypatumai, atsiskleidžia tam tikros kalbinės elgsenos formulės.

Pokalbių svetainės – tai sinchroninio bendravimo internete forma, leidžianti fiksuoti ne tik naują rašytinės kalbos atmainą, bet ir vieną iš sakytinei kalbai būdingų kalbos raiškos variantų – buitinę šnekamąją kalbą. Vieši, tačiau neoficialūs jaunimo pokalbiai, dalyvių anonimiškumas ir laisvumas leidžia internautams kurti savitą kalbą, kurioje kalbos etiketui rūpimų dalykų (kalbėjimo situacijos, taisyklingos kalbinės raiškos) ne visada paisoma, nes čia neaiškūs nei įgimti, nei įgyti pašnekovų socialiniai vaidmenys (amžius, lytis, padėtis visuomenėje), dažnai negalioja kalbos kultūros taisyklės.

Įvairių interneto svetainių lankytojai tarsi turėtų laikytis „Tinklo etiketo“ taisyklių, kurios sudarytos atsižvelgiant į interneto terpės galimybes, taip pat ir į kai kuriuos bendrojo viešojo etiketo bei kalbos etiketo reikalavimus. Tiesa, jie čia kur kas laisvesni ir jų laikymasis dažnai priklauso nuo pašnekovų kompetencijos ir tikslų („Tinklo etiketas“ kartais lyginamas su garbės kodeksu). Todėl pokalbių svetainėse esti ir mandagaus, ir neutralaus bendravimo, kartais šiurkščių ar vulgarių diskusijų.

Pokalbių svetainėse dažniausiai susirenkama tiesiog paplepėti, smagiai praleisti laiką, susirasti draugų ar net antrąją pusę, todėl svarbu ir savo kalbėsena pritapti prie čia bendraujančių asmenų, sukurti tam tikrą (draugišką ar nedraugišką) psichologinę bendravimo atmosferą, pasirenkant vienokią ar kitokią ryšio užmezgimo situacijų (kreipimosi žodžių, pasisveikinimų) kalbinę raišką, kuri jaunimo kalboje pastebėta labai įvairi.

Kreipimosi žodžių analizė rodo, kad kreipiniais pokalbių svetainėse asmenys apibūdinami pagal slapyvardžius (*Jolka, Geraltuk...*), lytį (*panos, berniukai...*), teigiamą ar neigiamą vertinimą (*saulute, asile...*), amžių (*mažiuk, seni...*), bendrą žmogaus įvardijimą (*žmogučiai, žmogai...*) ar apibendrintą adresatą (*tauta, chebra...*). Kadangi bendraujama neformaliai, kreipiantis į vieną adresatą absoliučiai dominuoja vienaskaitos antrojo asmens įvardis *tu*. Kreipiantis gali būti reiškiamas neutralus, teigiamas ar neigiamas adresato vertinimas.

Visose semantinėse grupėse gausu mažybinių maloninių kreipimosi žodžių su priesagomis: *-elis, -ė (vaikeli, panele...); -ytė (mergyte, saulyte...); -(i)ukas (mažiuk, kačiuk...);*

-*utis*, -*ė* (*vaikuti*, *saulute*...) ir kt. Tokios daiktavardžių deminutyvų formos, vartojamos jaunimo kalboje, dažnai rodo ne adresatų mažumą, o tiesiog adresanto teigiamą požiūrį, pozityvų adresato vertinimą, ir vartojamos norint užmegzti ir palaikyti draugišką ryšį su pašnekovu(-ais). Kartais jos vartojamos ir siekiant sumenkinti pašnekovą, tada adresantas jaučiasi užimęs aukštesnę poziciją nei adresatas, pvz.: [.] TSSR > *eik tu mažas vaikeli tau dar užaugti reikia nemazai kad in real man y akis tai pasakytum* (Chat11.19, 2). Kartais leidžiama sau visaip iškraipyti slapyvardžius: [*shushtra*]*katyyynmencija* (*matrosencija*))*eto ti?*)))(Chat06.06,4) (*kreipiamasi į asmenį, pasivadinusį KatinasMatroskinas – R. J.*).

Tikėtasi, kad pokalbių svetainėse bus nemažai vartojama neigiamos konotacijos kreipimosi žodžių, tačiau surinkta medžiaga leidžia daryti išvadą, kad jų, palyginti su neutraliais ar teigiamą vertinimą rodančiais kreipimosi žodžiais, nėra itin gausu. Neigiamas adresato vertinimas pasakomas kreipiantis gyvūnų pavadinimais (*asile*, *ožka*...), neigiamas žmogaus būdo savybes apibūdinančiais kreipimosi žodžiais (*durne*, *melage*...), seksualines mažumas apibūdinančiais kreipimosi žodžiais (*lesbe*, *pidare*...).

Rasta ir neįprastų neteiktinų kreipimosi konstrukcijų, vartojamų pasisveikinant ar atsisveikinant: *labas rytas ant visu*, *grazaus vakaro ant visu*.

Kadangi internete nevartojama lietuviškų rašmenų, ne visada aišku, koku linkniu yra kreipiamasi. Kartais tai būna akivaizdus tikrinio ar bendrinio daiktavardžio šauksmininko (*mukuti*) arba vardininko (*utautas*) linksnis.

Kreipimosi žodžių vieta tekste nėra griežtai apibrėžta: jie dažniausiai vartojami pasakymo pradžioje (siekiant greičiau atkreipti adresato(-ų) dėmesį), kartais viduryje, ar pabaigoje. Vyrauja vientisiniai paprastieji kreipiniai.

Pasisveikinimų raiška taip pat gausi ir įvairi. Dažniausi familiarūs pasisveikinimai. Pastebėta, jog jaunimas mieliau renkasi lietuviškus pasisveikinimus (*labas*, *sveiki*...), nei rusiškus ar angliškus. Norėdamas įdomiau pasisveikinti lietuviškomis formulėmis, suteikti joms žaismingumo ir išskirtinumo, jaunimas įvairiai jas iškraipo (sutrumpina, prideda neteiktinas bendrinei lietuvių kalbai galūnes) (žr. 3 priedą, p. 67).

Atsisveikinimo formulių rasta palyginti nedaug (90 atvejų), kai kada atsisveikinama gana savitai (*nešu kaulus lauk*...). Dažniausiai vartojami lietuviški familiarūs atsisveikinimai *iki* ir *ate*. Kartais adresantas atsisveikindamas nurodo tam tikrą veiksmą, kurį ruošiasi atlikti (*einu*, *bėgu*, *varau*...).

Ir pasisveikinant, ir atsisveikinant dažniausiai vartojamos vienažodės formulės rodo kalbos ekonomijos siekimą, kuris būdingas apskritai internete vartojamai kalbai (ED).

Kalbos etiketui rūpi ne tiek pats kalbos turinys, o tai, kaip kalba atskleidžia adresanto ir adresato santykius. Kadangi pokalbių svetainėse, kaip minėta, yra savitas bendravimas, kai pokalbių dalyviai nemato ir negirdi vienas kito, jie čia bendrauja kaip ir įprasta jaunimo šnekamojoje kalboje – familiariai, nevengdami rodyti teigiamas ar neigiamas emocijas (čia jas atstoja „šypsniukai“). Kartais vieni su kitais bendraujama itin švelniai, maloniai, kartais įsakmiau ar net pajuokiamai. Į draugiškus kreipimosi žodžius dažnai atsakoma taip pat draugiškumu, ir atvirkščiai.

Apibendrinant galima teigti, jog jaunimo kalbos etiketas interneto pokalbių svetainėse iš dalies atspindi bendrojo etiketo lygmenį, tačiau turi jaunimui būdingo noro išsiskirti iš kitų savo originalumu. Visada pokalbiuose renkama šnekamajai kalbai būdinga raiška, bet ne bendrinei viešajai. Taigi darbo įvade iškeltą hipotezę galima iš dalies paneigti – jaunimas, bendraudamas internete, dažniausiai vartoja ne tik specifines kalbos etiketo (konkrečiau – kreipimosi žodžių, pasisveikinimų, atsisveikinimų) formules, neatitinkančias bendrinės kalbos normų, bet gana neretai renkasi įprastas lietuviškas kreipimosi žodžių, pasisveikinimų ir atsisveikinimų formas.

Language etiquette of the Youth (in the web sites of the Internet)

Summary

The object of the thesis is language etiquette of the youth reflecting in the chat web sites www.chat.lt and www.beta.lt. Etiquette formulas used in the chosen chat web sites are classified and analysed according to situations (salutation, greeting, parting), their usage and expression peculiarities are analysed (structure, composition, stylistic role, syntactical peculiarities), relations between the addressee and the addressed are studied.

The conclusions of the study only partially prove the hypothesis, that the youth use specific formulas of language etiquette while communicating directly in the Internet, that don't correspond with the norms of appellative Lithuanian. In respect to quantity there are more usual language etiquette situation formulas than unusual ones.

The thesis is relevant as a description of spoken language of the youth that has not been studied in the Lithuanian language study. The material of the thesis will be useful to the people researching comparative language etiquette. Forasmuch peculiarities of etiquette of a single social group is analysed it could be useful to those interested in sociolinguistics, researching word-formation of the youth and stylistic peculiarities.

Šaltiniai

www.chat.lt, www.beta.lt

Literatūra

ALKŽ, 2004 – Anglų – lietuvių kalbų žodynas. Kaunas: Šviesa.

Balkevičius, 1963 – Balkevičius J. Dabartinės lietuvių kalbos sintaksė. Vilnius: Valstybinė politinės ir mokslinės literatūros leidykla.

Čepaitienė, 1994 – Čepaitienė G. Kalbos etiketas: kalbos raiška ir kalbėjimo situacija//Tautos vaizdas kalboje: mokslinės konferencijos medžiaga. Šiauliai: Šiaulių pedagoginis institutas. P. 9-11.

Čepaitienė, 1996a – Čepaitienė G. Kalbos etiketas ir mokykla. Šiauliai: Šiaulių pedagoginis institutas.

Čepaitienė, 1996b – Čepaitienė G. Kreipimosi žodžiai lyčių aspektu//Mergaitė, jaunuolė šeimoje ir visuomenėje: mokslinės konferencijos medžiaga. Šiauliai: Šiaulių pedagoginis institutas. P. 29-35.

Čepaitienė, 1997a – Čepaitienė G. Fatinė funkcija ir lietuvių kalbos etiketas//Lituanistica. Nr. 4(32). P. 46-53.

Čepaitienė, 1997b – Čepaitienė G. Kalbos etiketo funkcijos ir ženklai//Terminologija ir dabartis: mokslo darbai. Kaunas: Šviesa. P. 75-78.

Čepaitienė, 2002 – Čepaitienė G. Kalbos etiketas kaip tautos mentaliteto atspindys//Liaudies kultūra. Nr. 6(87). P. 46-49.

Čepaitienė, 2003 – Čepaitienė G. Kaip sveiki gyvenat?//Kalbos aktualijos. Nr. 7. P.51-52.

Dagienė, Žandaris, 2002 – Dagienė V., Žandaris E. Informatika. Informatikos technologija. I d. Vilnius: TEV.

DLKG, 1997 – Dabartinės lietuvių kalbos gramatika. Red. V. Ambrazas. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidykla.

DLKŽ, 2000 – Dabartinės lietuvių kalbos žodynas. Red. kol. S. Keinys ir kt. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidykla.

- Džežulskienė, 1994 – Džežulskienė J. Kalba ir giminė//Sociolingvistika ir kalbos kultūra. Vilnius: Mokslas.
- FŽ, 2001 – Frazeologijos žodynas. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidykla.
- Gaivenis, Keinys 1990 – Gaivenis K., Keinys S. Kalbotyros terminų žodynas. Kaunas: Šviesa.
- Gudavičius, 2000 – Gudavičius E. Etnolingvistika. Šiauliai: Šiaulių universitetas.
- Jasiūnaitė, 1995 – Jasiūnaitė B. Endriejaviškių pejoratyvinė leksika (Neigiamieji žmogaus apibūdinimai)//Kalbotyra. Nr. 44(1). P. 35-58.
- Jasiūnaitė, 1998 – Jasiūnaitė B. Mūsų maloniniai kreipiniai//Kalbotyra. Nr. 47(1). P. 43-59.
- Jasiūnaitė, 1997 – Jasiūnaitė B. „Padėk, Dieve!“ (Tradiciniai gero linkėjimai dirbančiam žmogui)//Kalbotyra. Nr. 46(1). P. 19-31.
- Karbo, 1998 – Karbo M. B. Internetas: išmok pats. Kaunas: Technologija.
- Kasper, 2000 – Kasper G. Linguistic Etiquette//The Handbook of Sociolinguistics. Edited by Florian Coulmas. Blackwell publishers. P. 374-385.
- KPP, 1985 – Kalbos praktikos patarimai. Red. kol. V. Ambrazas ir kt. Vilnius: Mokslas.
- Kučinskaitė, 1990 – Kučinskaitė A. Lietuvių kalbos etiketas. Vilnius: Mokslas.
- Kuncaitis, Mimienė, 1999 – Kuncaitis R., Mimienė M. ir kt. INTERNET: Galimybės ir panaudojimas. Vilnius: Lietuvos neakivaizdinio švietimo centras. P. 156-161.
- Kuzavinis, Savukynas, 1987 – Kuzavinis K., Savukynas B. Lietuvių vardų kilmės žodynas. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidykla.
- Labutis, 2002 – Labutis V. Lietuvių kalbos sintaksė. Vilnius: Vilniaus universitetas..
- LKG III, 1976 – Lietuvių kalbos gramatika. T. 3. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidykla.
- LKŽ I, 1968 – Lietuvių kalbos žodynas. T. 1. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidykla.
- LKŽ II, 1969 – Lietuvių kalbos žodynas. T.2. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidykla.
- LKŽ VII, 1966 – Lietuvių kalbos žodynas. T.7. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidykla.
- LKŽ X, 1976 – Lietuvių kalbos žodynas. T.10. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidykla.

LKŽ XVIII, 1997 – Lietuvių kalbos žodynas. T.18. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidykla.

LKŽ XIX, 1999 – Lietuvių kalbos žodynas. T.19. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidykla.

Lotman, 2004 – Lotman. J. Sakytinė kalba kultūros istorijos perspektyvoje//Kultūros semiotika. Vilnius: Baltos lankos.

Macienė, 2005 – Macienė J. Deminutyvų stilistika. Šiauliai: Šiaulių universitetas.

MTŽŽ, 2000 – Mokyklinis tarptautinių žodžių žodynas. Kaunas: Šviesa.

Ryklienė, 2000a – Ryklienė A. Bendravimas internetu: kalbėjimas rašant//Darbai ir dienos. Nr. 24. P. 99-107.

Ryklienė, 2000b – Ryklienė A. Internetas: laikas – pinigai ir laisvė būti tokiam, koks esi//Gimtoji kalba. Nr. 3(393). P. 1-5.

Ryklienė, 2000c – Ryklienė A. Lietuvių kalba internete: jaunimo šnekamosios kalbos atspindžiai//Tekstas kaip pasaulio atspindys: tarptautinės konferencijos tezės. Šiauliai: Šiaulių universitetas. P. 65-67.

Ryklienė, 2001 – Ryklienė A. Rašytinės lietuvių kalbos ir elektroninio diskurso palyginimas//Kalbotyra. Nr. L(1). P. 103-117.

Sirtautas, Grenda, 1988 – Sirtautas V., Grenda Č. Lietuvių kalbos sintaksė. Vilnius: Mokslas.

Stoškus, 1981 – Stoškus K. Etiketetas ir žmonių bendravimas. Vilnius: Mokslas.

Šukys, 1998 – Šukys J. Lietuvių kalbos linksniai ir prielinksniai: vartoseną ir normas. Kaunas: Šviesa.

Valavičius, Našlėnienė, 2000 – Valavičius E., Našlėnienė A. Bendravimas internete. Kaunas: Technologija.

Valeckienė, 1998 – Valeckienė A. Funkcinė lietuvių kalbos gramatika. Vilnius: Mokslas.

Župerka, 1997 – Župerka K. Stilistika. Šiauliai: Šiaulių universitetas.

Акишина, Формановская, 1983 – Акишина А. А., Формановская Н. И. Русский речевой этикет. Москва.

Байбурин, Топорков, 1990 – Байбурин А. К., Топорков А. Л. У истоков этикета. Ленинград.

Буторина, 2001 - Буторина Е. А поговорить? Интернет как лингвистический феномен//http://www.gramota.ru/mag_arch.html

Земская, 1997 – Земская Е. А. Категория вежливости: общие вопросы – национально-культурная специфика русского языка//Zeitschrift für slavische Philologie. Bd. LY1. Heft 2. 1997.

Формановская, 2002 – Формановская Н. И. Русский речевой этикет: нормативный социокультурный контекст. Москва.

Формановская, 1984 – Формановская Н. И. Употребление русского речевого этикета. Москва.

„Tinklo etiketą“ internete galima rasti: <http://www.ietf.org/>;

<http://marketing.tenagra.com/rfc.1855.html>;

<http://www.albion.com/netiquette/introduction.html>;

<http://www.nkm.lt/041/int05.html>;

<http://perkunas.vtu.lt/kompiuteriai/rfc1855.html>;

<http://www.labas.com/internet/netiquette>.

P R I E D A I

Dažniausi „šypsniukai“ ir jų reikšmės (iš www.chat.lt).

Šypsenėlė	Reikšmė	Kaip gauti?
	Šypsenėlė primerkta akim	;-) ;)
	Šypsenėlė	:-) :)
	Tamsinti akiniai	B-) B)
	Nelaimingas veidelis	:-(:(
	Raudona fizionomija	:-O :-0 :-o
	Liežuvis	;-P :-P ;P :P
	Pašėlęs	:-E :E
	Žvengiantis veidelis	:-D :D
	Plati šypsena	:-B :B
	Susiraukęs veidelis	;-(- ;(-
	Piktas veidas	X-(X(-
	Nustebęs veidelis	8-0 8-O 8O
	Verkiantis veidelis	:!-(;!-(:!(;!(
	Užsisvajojęs veidelis	8-) 8)
	Bučkis	;-* :-* ;* :*
	Gėlytė	@--
	Mėlynė	,(,(
	SOS! Pagalbos!	:-? :? ;-? ;?;
	Atleisk, nežinau...	VoV
	Savimi patenkintas veidelis	:-} :}
	Nepatenkintas	:-/
	Goduuuus	\$) \$-)
	Labai nusivylęs veidukas	:C :-C
	Jėga! Pritariu!	:rulez:
	Hmm... o man nepatinka.	:sux:
	O aš vaikas... ir čiulptuką turiu.	:V :v
	Sergu aš, negera man...	:S
	... o aš pamiegosiu	:Z :z
	Truputį nustebęs	8o 8-o
	Uaaaa...	:G

KREIPIMOSI ŽODŽIAI

1 grupė. Slapyvardžiai.

[pupu^teta] jimis, aciu uz pasaiulyma (Chat09.09, 1)

[jimis] doovo siandien pas mus laisvadienis(Chat09.09, 1)

[jimis] pupu teta prasom ir bukit savo vietoj (Chat09.09, 1)

[pupu^teta] piktakatyte, labas (Chat09.09, 5)

[pupu^teta] juodis is kur tu? (Chat09.09, 8)

SPORA- > Dute:)))):)))) (Beta03.04, 5)

mmx > pumyte ei (Beta02.28, 8)

[klyk] klausyk utautas ko tu cia visus spardai labai kietas esi ka ?(Chat10.17, 4)

Monikute > dar karta labas dauidas :) (Beta02.28, 14)

[biess22] kas tu per zmogus ,rangas? (Chat06.25, 4)

Dziude34 > kokia tu pastabi:)Zofija (Beta03.04, 1)

Carlsberg > sveikas Ganytojau:)) (Beta08.12, 1)

[Vatute] utautaj as netycia (Chat10.17, 4)

[gravity_gril] mariau, pagaliau gi ne mazi vaikai kad cia cirkus kresti (Chat03.05, 3)

[kissk@] labas mariau (Chat09.09, 2)

*AgA > Elai:) ty ne su Tavim gi mushiausi vakar:)) pamatytum kokia as "sportiska" :DD
(Beta02.28, 2)*

-SPORA- > pupi????tave apkalbejo?/negali but:)))) (Beta03.04, 4)

[nesta66] Kintas > Sigitai ...PAMIRSK kad as egzistuoju 😊 (Beta07.01, 1)

Tija > geraltuk:) oi sutinku:) plaukiojimas man patinka:) reiks pradeti:)(Beta03.04, 3)

[PatraKele] virgiuk:) (Chat10.03, 4)

[julka] mukuti, uzauk! (Chat02.12, 5)

[Vaidutis23vlns] taip, Citute! (Chat01.14, 3)

Nepilnamete_ > Blondinuke, ot kokia as esu... (Beta06.22, 3)

[Jakuzza] shustryte o zinai kodel? (Chat04.02, 10)

[Utautas] nesusitvarkai ka Arturcikaj (Chat10.17, 12)

[nordi] A-p-T-y-P-u-K > arturkin! (Chat06.25, 5)
yzzy > wolfau ant daug??:D (Beta09.15, 2)
yzzy > gulbinau labas:) (Beta02.28, 2)
Tula > labas Ganytuvai (Beta08.12, 2)
-SPORA- > Zofke ir tu zinai?:)))))))(Beta03.04, 1)
[BaKeR181] Dziumbrauskas14 > ei dziumbras! (Chat01.23, 3)
[Saulute@] daktaras-26 > daktareli, ar tu ligas gydai, ar tik plepi?
[shushtra]katyyynmencija matrosencija)))eto ti?)))(Chat06.06,4)
[^JoLkA^] +BOSSs+ > bossyyyk (Chat10.03, 4)
pijoke > cheburatariau, viskas, daba tik diplomas liko :DDD(Beta09.15, 1)
[Petr@uskaite] pilkas_wilkas > bernelis vilkelis (Chat08.15, 9)
SPORA- > Dute tau tik kalavijai:)))) (Beta03.04, 1)
[Jautukas21] panelyte!!!! (Chat09.23, 2)
elle > DJ_Age, labas(Beta09.15, 2)
[shushtra] Rangas,jau kalbini? (Chat06.25, 1)
-SPORA- > :)))Geraltas:))to betruko:)))) (Beta03.04, 5)
Geraltas > Zofija...bet man turi grazu buti:)) (Beta03.04, 2)
[jis-atejo] Vamp retai cia jau be uzeini ..... (Chat01.23, 1)
[artiks] jurgita, la (Chat02.12, 1)
[MERGYTES-XXX] julie is kur tu (Chat02.12, 4)
[shushtra] Bystryje tapocki niu tiu kiba majsaj mana nika su kuom kt (Chat04.02, 5)
[+cK] shushtra o jai man i aki,o tau i nosi? (Chat04.02, 7)
[syda] Night Fly as ne siaubas baubas kad gasdinti (Chat04.02, 10)
[shushtra] Jakuzza i wiskas?Tik waje (Chat04.02, 13)
[shushtra] nordi a tu girdi plem??? (Chat06.25, 1)
[shushtra] kapinaite a ka tu daray, kad as neiko nejauciu? (Chat06.25, 11)
[Utautas] norintis... > Arturas! (Chat10.17, 2)
[nordi] A-p-T-y-P-u-K > arturkin mne bado nat cio tam s dniom rozdenjem vitalia gde kak
(Chat10.17, 2)
[Wertyg] gal i prv jolka???????????????????????????????????? (Chat01.14, 4)
[Amzinas_Studentas] badzys nea (Chat08.15, 3)

2 grupė. Lytis.

[saldajnis`20vln] panos gana miegoti laukiu privateje kiek galima jau visai tingines!!
(Chat10.17, 5)

[jis-atejo] panos !!!! ..... nuo 18 iki 78 .....atkreipkik i mus demesi mes vienisi
(Chat01.23, 2)

SHAULYS > MERGOS PANOS IR ŠIAIP MOTERIŠKOS BUTYBĖS> duodu 20 Lt
tai kuri duos už papo palaikyt. (Beta11.21, 16)

[Vytas16] Paneles is VLN kurios noretu susipazinti ir gal susitikti parasykit
man(Chat04.02, 8)

[Norintis-SEX`] paneles jei norite paistvirkauti parasykit man i privata laukiu
(Chat02.12, 5)

KISKISSS > PANELES PARASIKIT MAN PLEASE:) (Beta03.04, 6)

[Drageris] sveikos paneles (Chat01.23, 1)

[Oinis12] paneles svaikos (Chat01.23, 2)

pasimylekim171] merginos norincios pasimyleti is vln nuo16 iki 32 rasykit i prv man 19
(Chat04.02, 5)

[Lezby] Merginos kas norit pabendrauti? (Chat09.09, 15)

[Pitkinas1] merginos, labutis(Chat01.23, 7)

[noriu_sex_mergytes] paneles! (Chat10.17, 3)

[biess22] labas vakarelis panyckos(Chat06.06, 5)

[gintasonas] labas merginos ,kaip sekasi? (Chat10.17, 7)

[karstas_sokoladas] labas paneles (Chat10.17, 16)

[Jautukas21] noriu sex,gal kas merginos pagelbes..... (Chat01.23, 10)

[acidmen1981] merginos man salta!!!!gal susildisi mania? (Chat06.25, 4)

[Jautukas21] Kur gi jus merginos is vilniaus? (Chat06.25, 5)

Century24 > nafig visi privateuose tupi,mergos gal pas kuria i privatka isokt:)))???
(Beta10.17, 3)

Auksas > 863170121 mergytes man liudna (Beta10.17, 4)

[Woltag3] E panikes 13 metuku rasikit man luakiu (Beta02.24, 5)

velniukas > nyte > mergaite, man cia netruksta pasnekovu :) (Beta03.04, 6)

Dute > SPORA > nu saunuole mergyt:) (Beta03.04, 2)

[Atanera] kapinaite > kiek tau panele? (Chat11.19, 3)

[bachuras] kvailos bobos jus!!!! (Chat01.23, 3)

Geraltas > Dute as stiprus, tai kas kad lieknas, ka jus bobos suprantat apie vyru grozy ir galimybes:))) (Beta03.04, 5)

[Pink_Lady] Libutux berniukai kas noretu papplepeti su linksma 14 metu mergicka???(Chat10.17, 5)

Pupse > vauuuuu..nu cia daba ...pasitaiset berniukai :) (Beta11.21, 8)

Pupse > oj berniukai buciuaju jus 100000 kartu .....:)) (Beta11.21, 8)

Pupse > ej berniukai kuris nikas geriau man tinka ar Pupse ...ar ...Pikute ???a???? (Beta11.21, 9)

saldi_svajone > liaba, berniukai :)*~ (Beta11.21, 24)

[PASELELE1] hei nemiegokit berniukai man nuobodu (Chat01.14, 1)

[Pink_Lady] berniukai kas noretu papplepeti siu linksma 14 metu mergicka???(Chat10.17, 7)

[karsta_spurga...] laaaaabas vyruciai (Chat04.02, 7)

[Cezare] ovidijus > s kur busi vaikinukas? (Chat08.22, 7)

[.+] TSSR > krc baxuras zjbl koks as tau ji (Chat11.19, 1)

[UniX191] bachuraj kur jus (Chat06.25, 2)

[.+] TSSR > tai kad tu tik prie kompo schustras in real baxuras pasakyk taip (Chat11.19, 2)

[Jis777] ar yra merguzeliu????????????(Chat04.02, 4)

[Ironman22] Ar yra merginu nuo 18 (Chat08.15, 5)

[Drageris] gal kokia panele i privata????(Chat01.23, 2)

[bachuras] ar yra paneliu? (Chat01.23, 2)

[tamosukas1] kur vln merginos virs 24metu- (Chat08.15, 15)

[Aliens_18] Ieskau panu i plota nes man liudna is Vln ?(Chat02.12, 1)

[Jis777] ar yra merguzeliu???????????? (Chat04.02, 5)

[Dziumbrauskas14] kur visos mergos (Chat01.23, 3)

[gintasonas] ar yra paneliu is USA ? (Chat10.17, 4)

[acidmen1981] ar ira merginu is vilniaus? (Chat06.06, 3)

[Nerko] Gal ira merginu is kns? Laukiu privaciam (Chat01.23, 4)

[Kleopatra14] mielai pakalbesiu private su 14- 16 metu vaikinais (Chat02.12, 2)

[Draugelis_17] laukiu 15-18m PANELIU savo private(Chat04.02, 4)

[Bucke_12] kam 13 is bernu?? (Chat09.23, 3)

babune > ar yra normaliu vaikinu, kurie myletu merginas (Beta02.28, 14)

[wanilla-20] kur saldžios lupites vaikinu (Chat02.12, 6)

[bucas15] yra 14-15 metu merginu is kns? (Chat02.12, 13)

[Kleopatra14] mielai pakalbesiu private su 14- 16 metu vaikinais (Chat02.12, 2)

[den] gal yra graziu paneliu is vln 14-15 metu ? rimtai draugistej (Chat01.14, 3)

3 grupė. Vertinimas.

1) Neigiamos konotacijos kreipimosi žodžiai.

[<KLINTONAS>] melage tu (Chat03.05, 2)

[spagete] Epoxs > durna tu* (Beta07.29, 4)

[Xray] durnas gal ? (Chat08.15, 2)

[TSSR] .+ > jo gaideli jo net negalvok (Chat11.19, 3)

[m@kswell] virtuali_mergaite > e gaidzio plunksna! (Beta07.29, 4)

[.+] TSSR > ka vistele (Chat11.19, 3)

mmx > pumyte ko nesisveikini vista tu?:) (Beta02.28, 14)

[MRT] nesta66 > vista, o tu ko gaidini Kinta, juk ne gaidyys esi 😊 (Beta07.01, 2)

Carlsberg > nyte..eik nx bl ozka (Beta08.12, 3)

[siireenaa19] badzys > asilas! (Chat01.14, 5)

[jimis] pupu teta >ne man asile as arkly turiu (Chat09.09, 9)

[J-u-o-d-v-a-r-n-i-s.] Rangas > negazdink asiliuk (Beta02.24, 5)

Monikute > labas zveryss (Beta02.28, 6)

[tipo_nigeris] jou pederastai (Chat09.23,1)

[chat~on] pilkas_wilkas > lezbe tu! (Chat08.15, 2)

SAVANORIS > ZDAROV PEDRO GEJAU APSISIKES (Beta02.28, 7)

[SexoPate] NightFly > ai nu vali tu ner kas veikt susirasinet zmoniskai negalima ATE

PYDARE!!! (Beta02.24, 4)

2) Teigiamos konotacijos kreipimosi žodžiai.

[*devilwoman*] Jautukas21 > zuiki☺ (Chat09.23, 2)
[*gravity_girl*] MRT > pora simtu metu jau kaip laikais zuike? (Chat08.22, 6)
[*saldajnis`20vln*] Labas vakaras zuikutes (Chat04.02, 7)
[*Z@jka~*] A-p-T-y-P-u-K > kotinka (Chat01.23, 3)
[*PatraKele*] NightFly > kaciuk... (Chat01.14, 1)
[*siireenaa19*] Amzinas_Studentas > labanakt meile☐ (Chat08.15, 7)
[*kapinaite*] Rangas > ka veiki saule? (Chat06.25, 2)
yzzy > svelne labooo saulyte:))***** (Beta10.17, 1)
[*kapinaite*] +cK> labas saulute!!! kaip reikaliukai? (Chat06.25, 11)
Velniene > klivija, labute:))***** gelyte (Beta10.17, 4)
[*Epoxs*] spagete > liabas pupa (Chat06.25, 5)

4 grupė. Amžiaus ypatumai.

[*Rangas*] TalkMan > vaikai bananu noriu (Chat04.02, 3)
nyte > nu nesikeikit, vaikai (Beta09.15, 1)
AgA > gerai, vaikai mieli, vyniojuos is cia.. Jei lauksit, gal dar grisiu:))(Beta02.28, 4)
[*+*] TSSR > nu zinai krc geriau as patylesiu is tavo zodziu gadini sau reputacija vaikeli
(Chat11.19, 2)
[*+*] TSSR > eik tu mažas vaikeli tau dar uzaugti reikia nemazai kad in real man y akis tai pasakytum (Chat11.19, 2)
[*Atanera*] kapinaite > atsikabink mazvaike (Chat11.19, 3)
[*daktaras-26*] nordi > ko tu nemiegi maze (Chat08.05, 2)
[*Drunken<Elf>*] pavarai, ane, mažiau? (Beta05.17, 1)
VETRA_25 > "mazute3" > nezaisk, maze (Chat09.09, 12)
agnicka > oi mazuteli... (Beta06.22, 1)
[*NightFly*] PatraKele > la, mažiuk (Chat01.14, 1)
*aurelija_* > smagu, kad gavosi viskas, mano maziau (Beta09.15, 6)
Laisvas > Siaulensks,seni, zdarov tundra :) nu kalts as kalts.... :))(Beta10.17, 1)
mmx > tu nejuokauk seni:)) (Beta02.28, 8)

[Romeo...] Ingoosshka > nu sene, ka veikiam?(Chat02.12, 5)

[virtuali_mergaite] biess22 > diedai ar tu zinai ka galiu pasirinkti (Chat06.25, 6)

dankanas > Ewka zdrv diedai:) (Beta02.28, 6)

AgA > Elai:)) ot, pensininke;) (Beta02.28, 2)

5 grupė. Bendras žmogaus įvardijimas.

[nesta66] Kintas > ziaurus tavo poziuriai y moteri ..y meile ..kad neistikimybe skatina jaumus? zmogau .....gydykis :G (Beta07.01, 2)

pasikelusi > clastera> aciu zmogau :))) (Beta12.01, 2)

[laimė] zmones kaip isbanint?(Chat10.17, 16)

[sauullyyttee] zmones, kur jus? (Chat01.14, 3)

[santina_for_you] zmones kur jus??? (Chat02.12, 2)

-iliuzija- > gerai, zmones, varau legendiniu krepšinio varzybu ziureti:)(Beta12.01, 20)

[saM'as] zmones kajpp cia skaytyt pranesimus ? (Chat02.12, 4)

KRISTUUTE > niu sveikucia zmones, kp jusu taip kazko mazokai? gal todel, kad atsilo oriukai!!!! ir isilakstet visi:)))(Beta09.15, 4)

[universal] labi zmogaij (Chat08,15, 11)

KRISTUUTE > iki zmogeliukai (Beta02.28, 7)

[sauullyyttee] zmogeliukai, kaip einas?(Beta02.14, 5)

6 grupė. Apibendrinantys kreipimosi žodžiai.

Faktas > sweika tauta (Beta03.04, 6)

[kraftute] niu ka veikiat liaudis (Chat10.17, 12)

[jimis] ka lietuva prikolina (Chat09.09, 4)

Topas > Labas vakaras betauciai. (Beta09.15, 3)

Zuikis > SVEIKI CHEBRA!!!! (Beta10.17, 8)

[fotograff] hebra nesnekekit apie maista , bloga daros (Chat06.25, 1)

SCROM > ZDAROFF REBIATOS (Beta10.17, 1)

[(=braske=)] labutis wisiems (Chat04.02, 1)

[arminas] labutis visiems (Chat09.09, 9)

robass > labas rytas ant visu:-) (Beta02.28, 3)

ShinyBoy > stela> labas ir ant taves:) (Beta02.28, 8)

Skrajute > grazaus vakaro ant visu..ciau braskes...) (Beta02.28, 2)

PASISVEIKINIMAI

Pasisveikinimas	Pavartota kartų		Iš viso
	<u>www.beta.lt</u>	<u>www.chat.lt</u>	
<i>labas</i>	89	71	160
<i>sveiki</i>	30	6	36
<i>laba</i>	20	14	34
<i>la</i>	20	9	29
<i>laba diena</i>	20	1	21
<i>labutis</i>	15	4	19
<i>hi</i>	4	15	19
<i>sveikas</i>	12	2	14
<i>swx</i>	2	12	14
<i>labas vakaras</i>	7	6	13
<i>liaba</i>	6	3	9
<i>lia</i>	1	7	8
<i>zdarova</i>	5	3	8
<i>zdrf</i>	4	4	8
<i>labas rytas</i>	3	4	7
<i>liabas</i>	1	5	6
<i>zdarov</i>	5	-	5
<i>laba vakara</i>	2	2	4
<i>sveikuciai</i>	2	2	4
<i>haja</i>	-	3	3
<i>hello</i>	1	2	3
<i>labuka</i>	3	-	3
<i>pretik</i>	2	1	3
<i>privet</i>	-	3	3
<i>labu</i>	1	1	2
<i>laba dienele</i>	2	-	2

<i>liabu</i>	2	-	2
<i>liabukas</i>	2	-	2
<i>sveikute</i>	2	-	2
<i>svx</i>	1	1	2
<i>hey</i>	-	1	1
<i>llllaaaaabbbbbaaaaasssss</i>	1	-	1
<i>liaaabute</i>	1	-	1
<i>labi</i>	-	1	1
<i>labuu</i>	1	-	1
<i>labuuuuuciukas</i>	1	-	1
<i>liabas dienas</i>	1	-	1
<i>lappa tienna</i>	1	-	1
<i>priet</i>	-	1	1
<i>pret</i>	-	1	1
<i>sveikutia</i>	1	-	1
			456

ATSISVEIKINIMAI

Atsisveikinimas	Pavartota kartu		Iš viso
	<u>www.beta.lt</u>	<u>www.chat.lt</u>	
<i>iki</i>	17	16	33
<i>ate</i>	8	7	15
<i>davai</i>	7	7	14
<i>bye</i>	1	4	5
<i>te te</i>	3	2	5
<i>ciau</i>	2	1	3
<i>viso</i>	3	-	3
<i>ikiux</i>	1	1	2
<i>iki greito</i>	2	-	2
<i>labanakt</i>	-	2	2
<i>labos</i>	-	2	2
<i>atia</i>	1	-	1
<i>ikiukas</i>	1	-	1
<i>saldziu</i>	-	1	1
<i>saldziu sapnu</i>	1	-	1
			90